

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. NY RÆKKE.
UDGIVEN I AARET 1884.

C. No. 5 b.

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

AARET 1881.

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

SAMMENDRAGEN OG UDGIVEN AF

DIREKTØREN FOR DET CIVILE MEDICINALVÆSEN.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI

1884.

C. No. 5 b.

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

AARET 1881.

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

SAMMENDRAGEN OG UDGIVEN AF

DIREKTØREN FOR DET CIVILE MEDICINALVÆSEN.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI

1884.

Indholdsfortegnelse.

	Pag.
Indledning, Oversigt over Sygepladsene m. v. paa de norske Sindssygeasylter	1
Oversigt over Antallet af de i 1881 paa Sindssygeasylterne Behandlede, Middelbelæg og Antal Liggedage (Tab. I).....	4—5
Oversigt over Antallet af de for Fattigvæsenets og Privates Regning Behandlede (Tab. II).....	4—5
Sygdomstilfælde indtrufne i 1881 paa Sindssygeasylterne (Tab. III).....	6
Paa Sindssygeasylterne Behandlede i 1881 (Tab. IV).....	7
Paa Sindssygeasylterne Tilbageliggende fra 1880 (Tab. V).....	7
Paa Sindssygeasylterne Indkomne i Aaret 1881 (Tab. VI).....	8
Fra Sindssygeasylterne Udskrevne helbredede (Tab. VII).....	8
Fra Sindssygeasylterne Udskrevne i Bedring (Tab. VIII).....	9
Fra Sindssygeasylterne Udskrevne uhelbredede (Tab. IX).....	9
Paa Sindssygeasylterne Døde i 1881 (Tab. X).....	10
I Asylterne Tilbageliggende ved Udgangen af 1881 (Tab. XI).....	10
Forholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Udgaaede og Døde til samtlige i Aaret 1881 paa Sindssygeasylterne Behandlede (Tab. XII).....	11
Antallet af de i 1881 paa Sindssygeasylterne behandlede Tilfælde af Sindssygdom (Tab. XIII).....	12—13
De Sindssyges Kjøen og Alder ved Indlæggelsen paa Sindssygeasylterne i 1881 (Tab. XIV).....	12
Sindssygdommens eller det sidste Anfalds Varighed ved Indlæggelsen (Tab. XV).....	13
Dødsaarsagerne hos de paa Sindssygeasylterne Afdøde (Tab. XVI).....	14—15
Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylterne i 1881 (Tab. XVII).....	16
De paa Sindssygeasylterne i 1881 Indkomnes Hjemstavn (Tab. XVIII).....	17
De paa Sindssygeasylterne i 1881 Indkomnes Ægteskabsforhold (Tab. XIX).....	18
De paa Sindssygeasylterne i 1881 Indkomnes Stand og Stilling (Tab. XX).....	19

Table des matières.

	Page.
Introduction. Données générales sur les hospices d'aliénés de Norvège en 1881.....	1
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés en 1881, indiquant pour chaque hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien (Tab. I).....	4—5
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre des aliénés indigents, et celui appartenant aux classes aisées (Tab. II).....	4—5
Cas des maladies intercurrents en 1881 dans les hospices d'aliénés (Tab. III).....	6
Nombre des aliénés traités dans les hospices en 1881 (Tab. IV).....	7
Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1 ^{er} Janvier 1881 (Tab. V).....	7
Nombres des entrées dans les hospices d'aliénés en 1881 (Tab. VI).....	8
Nombres des sorties en état de guérison en 1881 (Tab. VII).....	8
Nombres des sorties en état d'amélioration en 1881 (Tab. VIII).....	9
Nombres des aliénés en état de non guérison en 1881 (Tab. IX).....	9
Nombres des décès dans les hospices d'aliénés en 1881 (Tab. X).....	10
Nombres des aliénés restés en traitement au 31 December 1881 (Tab. XI).....	10
Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices d'aliénés en 1881 (Tab. XII).....	11
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés en 1881, et repartition par formes de maladies (Tab. XIII).....	12—13
Repartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices en 1881 (Tab. XIV).....	12
Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés (Tab. XV).....	13
Causes de décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices en 1881 (Tab. XVI).....	14—15
Tableau des entrées dans les hospices en 1881 reparties par mois (Tab. XVII).....	16
Tableau des entrées reparties par domicile des aliénés (Tab. XVIII).....	17
Tableau des entrées reparties par état civil (Tab. XIX).....	18
Tableau des entrées reparties par profession et par condition sociale (Tab. XX).....	19

	Pag.		Page.
Aarsagerne til Sindssygdommene hos de i 1881 paa Asylerne Indlagte (Tab. XXI)	20—21	Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés en 1881 réparties par cause presumée de la maladie (Tab. XXI)	20—21
Aarsagerne til Tvangsmidlernes Anvendelse (Tab. XXII)	24—25	Relevé des causes, qui ont occasionné l'application de mesures coercitives dans les hospices d'aliénés en 1881 (Tab. XXII)	24—25
Tvangsmidlernes Årt (Tab. XXIII)...	24—25	Relevé des mesures coercitives mises en execution (Tab. XXIII).....	24—25
Oversigt over Anvendelsen af Indespærring (Tab. XXIV)	26—27	Relevé de l'application de reclusion (Tab. XXIV).....	26—27
Middeltallet af daglig arbejdende Syge i Asylerne i 1881 (Tab. XXV)....	26—27	Nombre moyen par jour des aliénés occupés au travail, dans les divers hospices ee 1881 (Tab. XXV).....	26—27
—			
Generalextrakt af Gaustad Sindssygeasyls Regnskaber for Regnskabsaaret 1880—1881	28	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Gaustad ¹ / ₁ 1880— ³⁰ / ₆ 1881	28
Uddrag af Aarsberetningen for Christiania Sindssygeasyl, afgiven af Asylets Overlæge	32	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Christiania en 1881...	32
Oversigt over Christiania Sindssygeasyls økonomiske og materielle Tilstand ved Udgangen af Aaret 1881.....	35	Tableau des recettes et dépenses de l'établissement d'aliénés d'Christiania en 1881.....	35
Uddrag af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl 1881	37	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo en 1881	37
Oversigt over Christianssands Asyls Indtægter og Udgifter i 1881.....	38	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Christianssand en 1881.....	38
Oversigt over Eg Asyls Virksomhed i 1881	39	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg en 1881	39
Uddrag af Kontrolkommissionens Beretning om Stavanger Asyl 1881..	43	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Stavanger en 1881...	43
Uddrag af Bergens kommunale Sindssygeasyls Regnskab for 1881.....	43	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Bergen en 1881	43
Indberetning fra Rosenbergs Asyl 1881	44	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés du Dr. Rosenberg en 1881	44
Uddrag af Aarsberetningen for Møllendals Asyl.....	45	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal (Dr. Martens) en 1881	45
Uddrag af Trondhjems Hospitals Sindssygeasyl for Aaret 1881	46	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem en 1881...	46
Oversigt over Trondhjems Hospitalsstiftelses Sidssygeasyls Indtægter og Udgifter i 1881	50	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem en 1881	50
Uddrag af Rotvold Sindssygeasyls Virksomhed i 1881	52	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold en 1881	52
Ballance-Oversigt over Rotvold Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter for 1880—1881	61	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Rotvold ¹ / ₁ 1880— ³⁰ / ₆ 1881	61
Beskrivelse af Eg Statsasyl ved Christianssand	66	Description de l'établissement d'aliénés d'Eg	66

Oversigt over Sindssygeasylernes Virksomhed i 1881.

Antallet af Sindssygeasylter udgjorde ved Aarets Udgang 11, idet Eg Statsasyl ved Christianssand med 230 Pladse toges i Brug 5te Oktober 1881. Sygepladsernes Antal forøgedes derved fra 1045 i foregaaende Aar til 1275, der vare fordelte paa følgende Maade:

Gaustad Statsasyl, ved Christiania, med 330 Pladse, hvoraf Halvdelen for hvert Kjøen.

Christiania kommunale Asyl med 120 Pladse, nemlig 76 for Mænd og 44 for Kvinder.

Oslo Hospitals Asyl i Christiania med 40 Pladse kun for Kvinder.

Christianssands kommunale Asyl med 21 Pladse.

Eg Statsasyl ved Christianssand med 230 Pladse, Halvdelen for hvert Kjøen.

Stavangers kommunale Asyl med 5 Pladse

Bergens kommunale Asyl med 55 Pladse.

Rosenbergs Asyl, privat i Bergen, med 160 Pladse, 105 for Mænd og 55 for Kvinder.

Møllendals Asyl, privat ved Bergen, med 56 Pladse, Halvdelen for hvert Kjøen.

Trondhjems kommunale Asyl med 58 Pladse.

Rotvold Statsasyl, ved Trondhjem, med 200 Pladse, Halvdelen for hvert Kjøen.

I Tabel I gives en Oversigt over de i Aarets Løb paa Asylterne Behandlede med Behandlingens Udfald, Forpleiningsdagenses Antal m. m. Der indkom 129 Syge flere end i det foregaaende Aar; af disse ere imidlertid 85 Syge (46 Mænd og 39 Kvinder) overflyttede fra forskjellige Asylter til Egs Asyl; fratrækkes derfor dette Antal vil der egentlig kun blive 34 Syge flere indkomne i 1881 end i 1880.

I Forhold til Antallet af Sygepladse har Indlæggelsen paa de enkelte Asylter været følgende:

Gaustad 83.3 pCt.	Møllendal 46.4 pCt.
Christianssand 71.4 —	Bergen 36.4 —
Trondhjem 60.3 —	Rosenberg 30.6 —
Stavanger 60.0 —	Christiania 32.5 —
Eg 54.8 —	Oslo 25.0 —
Rotvold 51.0 —	

For de 11 Asylter tilsammen udgjorde Forholdet af Indlæggelser til det hele Antal Sygepladse 54.9 pCt. (1880: 54.6 pCt).

Forholdet mellem *Mænd* og *Kvinder* vil sees af følgende Sammenstilling:

	Mænd.	Kvinder.
Af de Tilbageliggende fra 1880.....	53.1 pCt.	46.9 pCt.
« - Indkomne i 1881.....	52.1 —	47.9 —
« Udgaæde og Døde i 1881.....	51.2 —	48.9 —
« - Tilbageliggende ved Udgangen af 1881....	53.6 —	46.4 —
Tilsammen-Behandlede i 1881	52.7 —	47.3 —

Forholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Udgaæde og Døde til de paa hvert Asyl og for samtlige Asyler tilsammen Behandlede vil sees af Tabel XII.

Af samtlige *Udgaæde og Døde* (619) udskreves 29.2 pCt. helbredede, 21.3 pCt. i Bedring, 37.3 pCt. uhelbredede, 0.9 pCt. efter afgiven Erklæring, 11.2 pCt. døde.

Det gennemsnitlige Antal *Forpleiningsdage* for hver Behandlet udgjorde 226.1 Dage, for de tilsammen Udskrevne og Døde 635.8 Dage. Det daglige *Middelbelæg* paa samtlige Asyler har tilsammen været 1 078.3 Syge.

Tabel II viser Antallet af de for *Fattigvæsenets* og for *Privates* Regning paa Sindssygeasylerne Behandlede. For det Offentliges Regning forpleiedes 83.0 pCt. af de Behandlede og for privat Regning 17.0 pCt.

Sundhedstilstanden. Fra *Gaustad* Asyl omtales, at mod Aarets Slutning viste sig nogle Tilfælde af Typhoidfeber, hvoraf ialt angrebes 2 Vogtere, 2 Vogtersker og 4 Patienter, der alle overstode Sygdommen. Hos 2 Syge saa det ud som Typhoidfeberen tog Sindssygdommen med sig. 4 af de Syge indlagdes paa Rigshospitalet. Et paa *Rosenbergs* Asyl opstaaet Tilfælde af Typhoidfeber overflyttedes til Bergens kommunale Sygehus og endte dødeligt. En af Vogterne paa *Møllendals* Asyl, der strax efter Tiltrædelsen af Tjenesten indsygnede af Typhoidfeber, overflyttedes til Bergens kommunale Sygehus.

Paa *Rotvold* Asyl fortsatte den i Høsten 1880 optraadte Epidemi af Blodgang og ophørte i Februar. I Juli d. A. optraadte en mindre Epidemi af samme Sygdom, og desuden viste sig i Aarets Løb flere spredte Tilfælde. Ialt optraadte 24 Tilfælde af udtalt Blodgang og 14 Tilfælde af tildels temmelig mistænkelig Diarrhoe. Aarsagen til disse Epidemier maatte antages at staa i Forbindelse med den mindre gode Beskaffenhed af Asylets Drikkevand. Enkelte andre epidemiske Sygdomme optraadte blandt Funktionærernes Familier samtidig med disse Sygdommes Optræden i Asylets Omegn. Fra de øvrige Sindssygeasyler omtales Sundhedstilstanden som god.

Tabel III giver for enkelte Asyler en Oversigt over *Sygdomstilfælde*, indtrufne i Aarets Løb blandt de Sindssyge.

Ifølge Tabel XIV har Indlæggelsen været hyppigst paakrævet i *Aldersklassen* 20—30 Aar nemlig 231 eller 33.3 pCt. af samtlige i 1881 paa Asylerne indlagte Tilfælde, dernæst i Aldersklassen 30—40 Aar i 172 eller 24.7 pCt., i 40—50 Aars Alder 134 eller 19.2 pCt., i Aldersklassen 50—60 Aar 81 eller 11.7 pCt.

Tabel XV giver en Oversigt over Sindssygdommens eller det sidste Anfalds *Varighed* ved Indlæggelsen.

Denne har været:

under $\frac{1}{2}$	Aar i	38.9 pCt.
mellem $\frac{1}{2}$ —1	—	10.0 —
—	1—2	8.8 —
over	2	37.2 — af

696 indlagte Tilfælde, da 4 til Observation indlagte ikke ere medregnede.

Dødsaaersagerne og de *Dødes Alder* vil sees af Tabel XVI. Den hyppigste Dødsaaersag var Svindsot, der foranledigede 15.9 pCt. af de paa Asylerne indtrufne 69 Dødsfald.

Om et paa Rotvold Asyl indtruffet *Selv mord* henvises til Uddrag af konst. Direktør Holmboes Beretning om Rotvold Asyl.

Tabel XVII viser Antallet af Tilfælde indlagte i de enkelte *Maaneder*; ordnes denne efter Indlæggelsernes Hyppighed faaes følgende Række:

Oktober	143	Februar	45
November	79	Marts	45
Juni	60	September	45
April	57	December	45
August	50	Juli	43
Mai	49	Januar	39

Det store Antal Indlæggelser i Oktober og November er betinget af Overflyttelsen af Patienter til det nyoprettede Egs Asyl.

Af 696 fra Norge indlagte Syge (se Tabel XVIII) tilhørte 470 eller 67.5 pCt. *Landdistrikterne* og 226 eller 32.5 *Byerne*, 4 Syges Fødested var Sverige.

Tabel XIX giver Oplysning om de Indkomnes *Ægteskabsforhold*. Af 698 Indkomne vare 60.8 pCt. ugifte, 33.7 pCt. gifte, 1.8 pCt. Enkemænd og 3.7 pCt. Enker.

De Indkomnes *Stand* og *Stilling* sees af Tabel XX. 35.7 pCt. tilhørte Bonde-, Husmand- og Inderststanden, 16.3 pCt. Dagarbejderstanden, 10.4 pCt. Tjenerstanden, 9.7 Haandværker- og 9.4 pCt. Sømandsstanden.

Tabellerne XXI, XXII og XXIII viser Anvendelsen af *Indespærring* og de *mekaniske Tvangsmidler* i samtlige Asyler.

Indespærring blev ialt anvendt i 2 634.9 Døgn eller 9.7 Timer pr. 100 Liggedage i samtlige Asyler (393 573).

Mekaniske Tvangsmidler anvendtes i 102.8 Døgn eller 0.3 Timer pr. 100 Liggedage i samtlige Asyler.

Arbejdsvirksomheden vil sees af Tabel XXIV.

Om *Gudstjeneste* og *Adspredelser* for de Syge meddeles væsentlig det samme som i tidligere Beretninger anført.

I den *psykiatriske Klinik* ved Gaustad Asyl deltog i første Semester 2 Læger og 15 Studerende, i andet Semester 8 Studerende.

paa Sindssygeasyleerne Behandlede.

chaque hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien.

gaaede.						Døde.			Tilsammen Udgaede og Døde.			Tilbageliggende ved Udgangen af 1881.			Middelbelæg.	Antal Liggedage.
uhelbredede			efter afgiven Erklæring.			Deraf			Deraf			Deraf				
Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf			
	Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		
118	65	53	5	3	2	18	11	7	303	155	148	290	151	139	320	116 924
19	11	8	-	-	-	6	4	2	40	22	18	123	74	49	125,2	45 709
1	-	1	-	-	-	5	-	5	11	-	11	41	-	41	40,5	14 799
4	2	2	-	-	-	3	-	3	16	6	10	18	10	8	19,4	7 181
-	-	-	-	-	-	2	-	2	5	3	2	121	70	51	99,2	8 732
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	5	4	1	5,3	1 952
6	4	2	-	-	-	1	1	-	20	10	10	67	33	34	67,7	24 722
28	20	8	-	-	-	11	6	5	62	37	25	131	91	40	143,1	52 256
4	3	1	-	-	-	4	1	3	33	18	15	56	29	27	62,5	22 809
11	10	1	-	-	-	5	2	3	29	15	14	72	38	34	69,0	25 192
40	22	18	1	1	-	14	5	9	97	50	47	198	102	96	100,9	73 297
231	137	94	6	4	2	69	30	39	619	316	303	1122	602	520	1078,3	393 573

Sindssygeasyleerne Behandlede i 1881.

bre des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées.

handlede i 1881.			Udgaede.						Døde.						Tilbageliggende ved Udgangen af 1881.					
Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.		
Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf	
	Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.
181	100	81	211	103	108	74	41	33	9	4	5	9	7	2	192	99	93	98	52	46
-	-	-	34	18	16	-	-	-	6	4	2	-	-	-	123	74	49	-	-	-
7	-	7	6	-	6	-	-	-	4	-	4	1	-	1	37	-	37	4	-	4
6	2	4	9	4	5	4	2	2	3	-	3	-	-	-	16	10	6	2	-	2
20	13	7	1	1	-	2	2	-	2	-	2	-	-	-	103	59	44	18	11	7
-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	1	-	-	-
25	12	13	10	6	4	9	3	6	-	-	-	1	1	-	52	25	27	15	8	7
18	14	4	45	28	17	6	3	3	10	5	5	1	1	-	124	85	39	7	6	1
5	4	1	25	14	11	4	3	1	4	1	3	-	-	-	55	28	27	1	1	-
-	-	-	24	13	11	-	-	-	5	2	3	-	-	-	72	38	34	-	-	-
34	19	15	70	41	29	13	6	7	13	4	9	1	1	-	180	90	90	18	10	8
296	164	132	438	228	210	112	60	52	56	20	36	13	10	3	959	512	447	163	88	75

Tabel III. Intercurrente Sygdomme paa Asylerne i 1881.

Cas des maladies intercurrentes en 1881 dans les hospices d'aliénés.

Sygdom.	Tilsammen.			Gausdal.		Oslo.	Eg.		Rosenbergs.		Møllendal.	Trondhjem.		Rotvold.	
	Sum.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Abscessus, Phlegmone	4	1	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Affectio pulmonum.	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anuria	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Asthma	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blenorrhoea oculi	4	1	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Bronchitis, Angina	15	6	9	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Cancer	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carbunculus	7	4	3	2	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Caries	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conjunctivitis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio, Distorsio	4	2	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Decubitus	2	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea	36	14	22	3	8	2	1	1	-	-	-	6	3	4	8
Diphtheritis	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Dysenteria	26	4	22	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4	20
Eczema	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endocarditis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erysipelas	5	3	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Erythema nodosum	4	1	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris typhoidea	10	9	1	8	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Fractura, Luxatio	4	2	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gangraena pulmonum	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Gastritis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— chronica	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Helminthiasis	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Hernia	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrops	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hæmoptysis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ischias	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mastitis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— tuberculosa	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Morbilli	8	6	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1
Obstructio alvi	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Parotitis	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Peritonitis	2	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Phlebitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Pleuritis	2	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	4	2	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Psoriasis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Pyæmia	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Rheumatism. acutus.	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rubeolæ	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Scarlatina	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Tuberculosis pulm.	8	4	4	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	3	2
Typhlitis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus cruris	4	3	1	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— præputii	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vit. org. cordis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	10	4	6	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Selvsbeskadigelse	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	209	90	119	38	49	11	3	3	2	3	3	7	4	37	49

Tabel IV. Behandlede i 1881.
 Nombre des aliénés traités dans les hospices en 1881.

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gautstad.		Christiana.		Oslo.		Christianssand.		Eg.		Stavanger.		Bergen.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																						
Melancholia	473	217	256	94	108	23	23	-	5	1	3	7	6	-	-	6	12	17	15	6	13	11	16	52	55
— cum stupore.	16	9	7	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	4
Mania	349	163	186	65	73	9	8	-	6	2	5	6	7	2	4	4	5	14	10	21	15	3	15	37	38
Monomania	19	11	8	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2
Delirium tremens...	3	3	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia	735	414	321	109	89	46	30	-	38	11	10	52	30	1	-	27	25	88	34	18	12	25	10	37	43
Idiotismus congenitus	15	8	7	2	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	3	-	-	4	-	-	-
— acquisitus..	37	30	7	2	-	12	-	-	2	-	-	2	1	-	-	3	1	5	-	-	-	4	3	2	-
Epilepsia	65	36	29	14	10	4	6	-	-	-	-	1	3	1	-	1	1	3	2	2	2	5	4	4	1
Paralysis generalis..	19	19	-	10	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Hypochondria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Til Observation	9	7	2	3	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-
Tilsammen	1741	918	823	306	287	96	67	-	52	16	18	73	53	4	4	43	44	128	65	47	42	53	48	152	143

C. No. 5 b (1881.)

Tabel V. Tilbageliggende ved Udgangen af Aaret 1880.

Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1er Janvier 1881.

Melancholia	240	106	134	36	51	17	13	-	4	1	-	-	-	-	-	2	6	11	10	2	10	3	7	34	33
— cum stupore.	9	5	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
Mania	188	91	97	34	38	7	4	-	5	-	-	-	-	2	1	1	2	6	4	14	9	2	12	25	22
Monomania	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1
Delirium tremens...	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia	507	286	221	75	53	37	27	-	30	8	8	-	-	1	-	25	24	77	27	15	10	19	9	29	33
Idiotismus congenitus	10	6	4	2	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-
— acquisitus.	28	21	7	-	-	9	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3	1	5	3	-	-	2	1	2	-
Epilepsia	40	22	18	6	7	4	5	-	-	1	-	-	-	1	-	1	1	1	-	2	1	4	3	2	1
Paralysis generalis..	6	6	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hypochondria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Til Observation	4	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	1041	553	488	163	155	75	49	-	42	11	8	-	-	4	1	33	34	100	44	33	30	34	32	100	93

Tabel VI. Indkomne i Aaret 1881.

Nombres des entrées dans les hospices d'aliénés en 1881.

Sygdom.	Samtlige Asyler.		Gautstad.		Christiana.		Oslo.		Christianssand.		Eg.		Stavanger.		Bergen.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.		
		Md.	Kv.																						
Melancholia	233	111	122	58	57	6	10	-	1	-	3	7	6	-	-	4	6	6	5	4	3	8	9	18	22
— cum stupore	7	4	3	2	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1
Mania	161	72	89	31	35	2	4	-	1	2	5	6	7	-	3	3	3	8	6	7	6	1	3	12	16
Monomania	12	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Delirium tremens	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia	228	128	100	34	36	9	3	-	8	3	2	52	30	-	-	2	1	11	7	3	2	6	1	8	10
Idiotismus congenitus	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— acquisitus	12	9	3	2	-	3	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Epilepsia	25	14	11	8	3	-	1	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	2	2	-	1	1	1	2	-
Paralysis generalis	13	13	-	6	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Til Observation	5	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Tilsammen	700	365	335	153	132	21	18	-	10	5	10	73	53	-	3	10	10	28	21	14	12	19	16	52	50

Tabel VII. Udskrevne helbredede i 1881.

Nombres des sorties en état de guérison en 1881.

Melancholia	81	29	52	17	26	1	5	-	1	-	2	-	-	-	-	5	3	1	3	1	1	1	5	4	6
— cum stupore	3	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Mania	87	43	44	18	20	1	3	-	1	2	1	-	-	1	3	2	6	4	5	4	-	-	-	-	6
Delirium tremens	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia	6	4	2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Epilepsia	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	181	80	101	40	49	3	8	-	1	1	4	1	-	-	1	3	7	9	6	8	5	2	8	13	12

Tabel VIII. Udskrevne i Bedring i 1881.

Nombres des sorties en état d'amélioration en 1881.

Sygdom.	Samtlige Asylr.			Gautstad.		Christi-ania.		Oslo.		Christi-anssand.		Eg.		Stavan-ger.		Bergen.		Rosen-bergs.		Møllen-dal.		Trond-hjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																						
Melancholia	50	24	26	12	15	3	-	-	1	1	-	1	-	-	1	-	1	5	2	3	1	-	2	2	
Mania	37	14	23	8	8	-	-	-	3	1	1	-	2	-	1	-	1	1	1	3	-	-	4	4	
Dementia	35	19	16	13	12	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	2	1	2	
Epilepsia	6	4	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	
Paralysis generalis . .	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Hypochondria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Tilsammen	132	65	67	36	37	4	-	-	4	3	1	2	-	2	2	1	2	6	6	6	1	2	9	8	

Tabel IX. Udskrevne uhelbredede i 1881.

Nombres des sorties en état de non guérison en 1881.

Melancholia	66	38	28	22	14	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-	1	-	8	9
— cum stupore.	4	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
Mania	30	14	16	7	12	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	5	2	
Monomania	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	
Dementia	108	66	42	28	22	5	5	-	1	2	1	-	-	3	2	15	5	2	2	-	4	-	7	6	
Idiotismus congenitus	5	2	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
— acquisitis.	6	6	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Epilepsia	9	5	4	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
Paralysis generalis . .	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	231	137	94	65	53	11	8	-	1	2	2	-	-	4	2	20	8	3	1	10	1	10	22	18	

Tabel X. Døde i Aaret 1881.
Nombres des décès dans les hospices d'aliénés en 1881.

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Christi-ania.		Oslo.		Christi-anssand.		Eg.		Stavan-ger.		Bergen.		Rosen-bergs.		Møllen-dal.		Trond-hjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																						
Melancholia.....	17	6	11	2	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	1	1	1	1	2
Mania.....	16	6	10	3	2	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	3
Dementia.....	25	9	16	3	1	1	1	-	3	-	2	-	-	-	1	-	2	3	-	1	-	1	-	2	4
Idiotismus acquisitus	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-
Epilepsia.....	5	3	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis..	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	69	30	39	11	7	4	2	-	5	-	3	-	2	-	-	1	-	6	5	1	3	2	3	5	9

Tabel XI. Tilbageliggende ved Udgangen af Aaret 1881.
Nombres des aliénés restés en traitement au 31te December 1881.

Melancholia.....	259	120	139	41	49	15	16	-	3	-	-	6	6	-	-	5	7	8	5	1	7	7	10	37	36
— cum stupore.	9	4	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
Mania.....	179	86	93	29	31	8	4	-	1	-	1	5	6	2	1	1	2	7	5	13	7	2	12	19	23
Monomania.....	17	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2
Delirium tremens...	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia.....	561	316	245	62	52	40	24	-	34	8	7	51	30	1	-	22	23	70	26	15	11	20	7	27	31
Idiotismus congenitus	10	6	4	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	4	-	-	-
— acquisitus.....	28	21	7	2	-	8	-	-	2	-	2	1	-	-	2	1	3	-	-	-	-	2	3	2	-
Epilepsia.....	43	24	19	9	4	2	5	-	1	-	1	2	1	-	1	1	2	2	-	2	3	2	4	1	-
Paralysis generalis..	12	12	-	5	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Til Observation....	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	1122	602	520	151	139	74	49	-	41	10	8	70	51	4	1	33	34	91	40	29	27	38	34	102	96

Tabel XII. Forholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Udgaæde og Døde til de i Aaret 1881 paa hvert Asyl tilsammen Behandlede.

Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices en 1881.

	Tilsammen for alle Asyler,	Gaustad.	Christiania.	Oslo.	Christianssand.	Eg.	Stavanger.	Bergen.	Rosenbergs.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
Tilbageliggende fra forrige Aar	59,8	53,6	76,1	80,7	55,9	-	62,5	77,0	74,5	70,8	65,3	62,0
Indkomne i 1881	40,2	46,3	23,9	19,2	44,1	-	37,5	22,9	25,4	29,1	34,6	34,6
Udgaæde helbredede	10,4	15	6,7	1,9	14,7	0,8	12,5	11,5	7,8	14,6	9,9	8,5
— i Bedring	7,6	12,3	2,5	7,5	11,7	1,6	25,0	3,4	4,1	13,5	2,9	5,8
— uhelbredede	13,2	19,9	11,6	1,9	11,7	-	-	6,9	14,5	4,5	10,9	13,5
— efter afgiven Erklæring	0,3	0,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,3
Døde	3,9	3,0	3,7	9,6	8,8	1,6	-	1,1	5,7	4,5	4,9	4,7
Udgaæde og Døde tilsammen	35,5	51,1	24,5	21,1	47,0	3,9	37,5	22,9	32,1	37,3	28,7	32,2
Tilbageliggende ved Aarets Slutning	64,4	48,9	75,4	76,9	52,9	48,4	62,5	77,0	67,8	62,9	71,2	67,1

Tabel XIII. Antallet af de i Aaret 1881 paa Sinds-

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés en

Sygdom.	Tilbage- liggende fra Aaret 1880.		Indkomne i Aaret 1880.		Tilsammen Be- handlede.			Ud- helbredede. i Bedring.			
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.
						Md.	Kv.				
Melancholia.....	106	134	111	122	473	217	256.	29	52	24	26
— cum stupore...	5	4	4	3	16	9	7	2	1	-	-
Mania.....	91	97	72	89	349	163	186	43	44	14	23
Monomania.....	6	1	5	7	19	11	8	-	-	-	-
Delirium tremens.....	1	-	2	-	3	3	-	2	-	-	-
Dementia.....	286	221	128	100	735	414	321	4	2	19	16
Idiotismus congenitus.....	6	4	2	-	15	8	7	-	-	-	-
— acquisitus.....	21	7	9	3	37	30	7	-	-	-	-
Epilepsia.....	22	18	14	11	65	36	29	-	2	4	2
Paralysis generalis.....	6	-	13	-	19	19	-	-	-	3	-
Hypochondria.....	1	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-
Til Observation.....	2	2	5	-	9	7	2	-	-	-	-
Tilsammen	553	488	365	335	1741	918	823	80	101	65	67

1) Procentforholdet mellem de for Melancholia Behandlede og samtlige Behandlede samt Procent-

Tabel XIV. De Sindssyges Alder ved Indlæggelsen i 1881.

Repartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices 1881.

Asyl.	10—		15—		20—		30—		40—		50—		60—		70—80		Ukjendt.	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad 1)	-	1	13	7	53	42	31	34	26	23	15	17	3	7	1	1	-	-
Christiania.....	-	-	2	1	4	6	6	6	5	2	2	2	2	1	-	-	-	-
Oslo.....	-	-	-	-	1	-	3	-	3	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Christianssand.....	-	-	-	-	2	5	-	2	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Eg.....	-	-	1	2	32	13	23	22	9	11	6	4	2	1	-	-	-	-
Stavanger.....	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergen.....	-	-	2	1	4	1	2	3	1	2	-	2	1	1	-	-	-	-
Rosenbergs.....	1	-	1	-	12	11	5	3	6	3	1	3	1	1	1	-	-	-
Møllendal.....	-	-	1	1	3	5	4	3	3	2	3	-	-	-	-	1	-	-
Trondhjem.....	-	-	-	-	6	5	4	3	4	4	3	2	2	2	-	-	-	-
Rotvold 1)	-	-	1	2	11	13	9	8	13	13	10	7	4	4	1	2	1	1
Tilsammen	1	1	21	14	127	104	84	88	69	65	41	40	15	18	3	4	1	1

1) Alder for de til Observation indlagte Mænd (Gaustad 1, Rotvold 2) ere ikke medregnet.

sygeasylerne behandlede Tilfælde af Sindssygdom.

1881, et repartition par formes de maladies.

gaaede.				Døde.				Tilbage- liggende ved Udgangen af Aaret 1881.		Procentforhold til					
uhelbredede.		efter afgiven Erklæring.						samtlige for samme Syg- dom Behandlede.				samtlige. ¹⁾			
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Helbrø- dede.	I Be- dring.	Uhelbrø- dede.	Døde.	Behand- lede.	Ind- komne.		
38	28	-	-	6	11	120	139	17,1	10,6	13,9	3,6	27,1	33,3		
3	1	-	-	-	-	4	5	18,7	-	25,0	-	0,9	1,0		
14	16	-	-	6	10	86	93	24,9	10,9	8,6	4,6	19,5	22,9		
2	-	-	-	-	-	9	8	-	-	10,5	-	1,1	1,7		
-	-	-	-	-	-	1	-	66,6	-	-	-	0,2	0,3		
66	42	-	-	9	16	316	245	0,8	4,6	14,7	3,4	42,2	32,5		
2	3	-	-	-	-	6	4	-	-	33,3	-	0,9	0,3		
6	-	-	-	3	-	21	7	-	-	16,2	8,1	2,1	1,7		
5	4	-	-	3	2	24	19	3,1	9,1	1,4	7,7	3,1	3,6		
1	-	-	-	3	-	12	-	-	21,0	5,2	21,0	1,1	1,9		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	0,05	-		
-	-	4	2	-	-	3	-	-	-	-	-	0,3	0,7		
137	94	4	2	30	39	602	520								

forholdet mellem de for Melancholi Indkomne og samtlige Indkomne o. s. v.

Tabel xv. Sygdommens Varighed ved Indlæggelsen i 1881.

Durée de la maladie ou dernier accès lors de l'admission des aliénés.

Asyl.	Under 1/2 Aar.			1/2—			1—			2 Aar og derover.			Ukjendt.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad ¹⁾	131	58	73	32	17	15	30	17	13	69	43	26	12	7	5
Christiania	21	10	11	2	1	1	3	1	2	12	8	4	1	1	-
Oslo	1	-	1	-	-	-	3	-	3	6	-	6	-	-	-
Christianssand	2	1	1	3	1	2	-	-	-	10	3	7	-	-	-
Eg ¹⁾	10	2	8	7	4	3	12	8	4	88	52	36	8	6	2
Stavanger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1
Bergen	9	4	5	3	1	2	1	1	-	7	4	3	-	-	-
Rosenbergs	22	11	11	-	-	-	3	-	3	21	14	7	3	3	-
Møllendal	11	7	4	4	1	3	2	1	1	9	5	4	-	-	-
Trondhjem	11	4	7	2	1	1	1	1	-	14	8	6	7	5	2
Rotvold ¹⁾	52	20	32	17	10	7	6	4	2	22	13	9	3	3	-
Tilsammen	271	117	154	70	36	34	61	33	28	259	150	109	35	25	10

¹⁾ Varighed for de til Observation indlagte Mænd ikke medtaget.

Tabel XVI. Dødsaarsagerne hos de paa

Causes de décès indiqués pour les ali-

	Tilsammen.	Deraf		Gautstad.	Christiania.	Oslo.	Christianssand.	Eg.	Stavanger.	Bergen.	Rosenbergs.	Møllendal.
		Md.	Kv.									
Anuria	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexia	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Brouchitis acuta	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Cancer	5	1	4	2	1	1	-	-	-	-	1	-
Debililas senilis	6	2	4	-	-	-	2	-	-	-	2	-
Dysenteria	4	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Epilepsia	4	2	2	1	1	-	-	1	-	-	1	-
Erysipelas	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Febris typhoidea	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gangræna pulmonum	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Gastritis chronica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus internus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Insania	4	3	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— tuberculosa	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Marasmus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Nephritis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oedema pulmonum	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Paralysis generalis	3	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	4	-	4	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Phlegmone	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pneumonia	5	2	3	3	-	-	-	-	-	-	1	-
Pyæmia	3	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis pulmonum	11	6	5	2	2	1	-	-	-	-	2	-
Uræmia	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organ. cerebri	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Suicidium	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	69	30	39	18	6	5	3	2	-	1	11	4

Sindssygeasyleerne i Aaret 1881 Døde.

énés décédés dans les hospices en 1881.

Trondhjem.	Rotvold.	Alder og Kjøen.													
		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—90	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	1	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	3
-	3	-	-	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	2	-	1	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	1	1	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
-	1	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
1	3	2	1	1	3	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
5	14	6	4	2	8	10	6	8	5	2	9	2	3	-	4

Tabel XVII. Oversigt over Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylerne i 1881.

Tableau des entrées dans les hospices en 1881 reparties par mois.

Asyl.	Januar.			Februar.			Marts.			April.			Mai.			Juni.			Juli.			August.			Septbr.			Oktbr.			Novbr.			Decbr.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.			
Gaustad	19	10	9	18	9	9	22	8	14	27	14	13	23	12	11	28	17	11	19	11	8	20	12	8	29	13	16	28	19	9	25	10	15	17	8	9
Christiania	5	4	1	4	2	2	1	1	1	5	2	3	2	2	2	8	5	3	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	5	2	3	2	1	1
Oslo	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	2	1	-	1	-	-	-	1	-	1	2	-	2	1	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Christianssand	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1	3	-	3	1	1	-	1	-	1	1	-	1	3	1	2	2	1	1	-	-	-
Eg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	52	38	27	16	11	9	5	4
Stavanger	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergen	1	-	1	1	1	-	2	-	2	1	-	1	1	1	-	2	2	-	1	-	1	5	2	3	-	-	-	1	1	-	2	2	-	3	1	2
Rosenbergs	4	3	1	4	3	1	2	1	1	5	2	3	8	4	4	4	2	2	6	5	1	9	4	5	1	1	-	2	1	1	3	2	1	1	-	1
Møllendal	1	1	-	3	-	3	5	3	2	2	1	1	1	-	1	2	2	-	4	2	2	2	1	1	3	1	2	1	1	-	2	2	-	-	-	-
Trondhjem	3	2	1	3	-	3	2	1	1	5	3	2	5	3	2	1	1	-	3	1	2	3	1	2	2	2	-	1	1	-	4	3	1	3	1	2
Rotvold	5	2	3	10	6	4	10	8	2	10	6	4	6	1	5	11	6	5	7	3	4	5	3	2	6	2	4	13	8	5	9	4	5	10	3	7
Tilsammen	39	23	16	45	21	24	45	22	23	57	28	29	49	22	27	60	35	25	43	24	29	50	23	27	45	20	25	143	86	57	79	42	37	45	19	26

Tabel XVIII. De i Aaret 1881 Indkomnes Hjemstavn.

Tableau des entrées reparties par domicile des aliénés.

	Tilsammen.	Gaustad.	Christiania.	Oslo.	Christianssand.	Eg.	Stavanger.	Bergen.	Rosenbergs.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
Landdistrikterne :												
Akershus Amt	35	31	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-
Smaalenenes	34	33	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Buskerud	23	21	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jarlsberg og Laurviks	28	27	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hedemarkens	30	24	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Christians	27	23	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1
Bratsbergs	36	14	-	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Nedenæs	48	10	1	-	-	34	-	-	2	1	-	-
Lister og Mandals	27	4	-	-	3	17	-	-	-	3	-	-
Stavangers	41	1	-	-	-	24	1	-	7	8	-	-
Søndre Bergenhus	29	-	-	-	-	-	-	1	14	13	-	1
Nordre Bergenhus	17	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	11
Romsdals	16	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	15
Søndre Trondhjems	31	2	-	-	-	-	-	-	-	-	15	14
Nordre Trondhjems	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	13
Nordlands	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Tromsø	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Finmarkens	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Tilsammen	470	191	6	2	3	97	1	1	35	25	18	91
Byerne :												
Christiania	71	34	29	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Drøbak	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikstad	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarpsborg	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikshald	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	9	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hønefos	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Kongsberg	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laurvik	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Fredriksværn	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsvinger	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Porsgrund	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Kragerø	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Østerrisør	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tvedestrand	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Arendal	9	1	-	-	-	7	-	-	1	-	-	-
Lateris	600	264	38	10	3	34	1	1	36	25	18	91

Tabel XVIII. (Forts.)

	Tilsammen.	Gaustad.	Christiania.	Oslo.	Christianssand.	Eg.	Stavanger.	Bergen.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
Transport	600	264	38	10	3	34	1	1	36	25	18	91
Lillesand	1	.	.	.	3	.	.	.	1	.	.	.
Christianssand	16	1	.	.	9	6
Mandal	3	2	.	.	1
Farsund	1	1	.	.
Flekkefjord	2	1	1
Ekersund	1	1
Stavanger	9	3	.	.	1	3	2
Sandnæs	1	1
Haugesund	2	1	.	.	.	1
Bergen	31	2	19	10	.	.	.
Aalesund	1	1
Christianssand	1	1
Trondhjem	23	1	1	17	4
Røros	1	1
Bødø	1	1
Tromsø	1	1
Tilsammen	226	84	33	8	11	29	2	19	12	1	17	10
Sverige	4	.	.	.	1	.	.	.	2	.	.	1
Tilsammen	700	275	39	10	15	126	3	20	49	26	35	102

Tabel XIX. Oversigt over Ægteskabsforholdene hos de Indkomne.

Tableau des entrées reparties par état civil

Asyl.	Ugifte.			Gifte.			Enkemænd.	Enker.
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		
Gaustad	165	94	71	99	46	53	3	8
Christiania	21	9	12	16	12	4	.	2
Oslo	4	.	4	3	.	3	.	3
Christianssand	7	4	3	7	.	7	1	.
Eg	95	58	37	26	13	13	2	3
Stavanger	3	.	3
Bergen	14	8	6	4	1	3	1	1
Rosenbergs	33	22	11	12	4	8	2	2
Møllendal	16	10	6	8	3	5	1	1
Trondhjem	18	10	8	14	6	8	3	.
Rotvold ¹⁾	49	23	26	46	27	19	.	5
Tilsammen	425	238	187	235	112	123	13	25

¹⁾ 2 til Observation indlagte Mænd ikke medregnede.

Tabel XX. Oversigt over de i 1881 paa Sindssygeasylerne Indkomnes Stand og Stilling.

Tableau des entrées reparties par profession et par condition sociale.

	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Christiana.		Oslo.		Christianssand.		Eg.		Stavanger.		Bergen.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Røtvold. ¹⁾		
	Tils.	Nd.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Bonde-, Husmand og Inderststanden . . .	249	123	126	46	50	1	-	-	4	-	1	15	20	-	-	1	-	12	6	9	8	8	7	31	30	
Borgerstanden	8	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dagarbejderstanden .	113	64	49	24	12	12	14	-	3	1	3	13	2	-	-	2	2	2	3	-	1	7	8	3	1	
Embeds- og Bestillingsstanden	14	5	9	3	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Forskjellige Funktionærer	19	11	8	9	7	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haandværkerstanden .	68	40	28	14	13	4	2	-	3	-	1	4	2	-	-	6	1	5	3	1	-	2	1	4	2	
Handelsstanden	22	16	6	8	3	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	4	1
Lægds- og Fattiglemmer	17	7	10	3	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	1	5
Militærstanden	8	6	2	4	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skolelærerstanden . .	12	4	8	2	5	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Studerende	10	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Sømandsstanden	66	49	17	13	6	4	1	-	-	3	4	24	4	-	-	1	1	-	3	1	1	-	-	-	-	-
Tjenerstanden	73	11	62	4	29	-	-	-	-	-	-	2	13	-	3	-	2	2	6	1	2	-	-	2	7	
Straffanger	6	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Omstreifere	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Puella publica	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fjeldfin (Nomade) . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukjendt	8	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	698	363	335	143	132	21	18	-	10	5	10	73	53	-	3	10	10	28	21	14	12	19	16	50	50	

1) 2 til Observation indlagte Mænds Stand ikke medregnet.

Tabel XXI. Liste over de opgivne Aarsager til Sindssyg-

Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés en

	Tilsammen.			Gautstad.		Christi- ania.		Oslo.		Christi- anssand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.								
Alderdom	6	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Arveligt Anlæg	115	52	63	13	26	-	-	-	-	-	1
— — i Forbindelse med legemlig svækkende Aarsager som Sygdom og Selvbesmit- telse	44	39	5	29	2	-	-	-	-	-	-
Arveligt Anlæg i Forbindelse med Sindsindtryk og religiøse Ind- flydelser	28	9	19	2	16	-	-	-	-	-	-
Arveligt Anlæg og Barselseng	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— — og Drik	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselseng. Abort	17	-	17	-	5	-	1	-	-	-	-
Barselseng og smertelige Sindsind- tryk	3	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-
Besvangring (udenfor Ægteskab)	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Blegsot og Anæmi	5	1	4	-	-	1	3	-	-	-	-
Blyforgiftning	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgisk Sygdom i Underextre- miteterne	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Chloralmisbrug	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Chorea	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Diegivning	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Drik	37	31	6	13	1	3	2	-	-	1	1
Drik og Selvbesmittelse	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— — smertelige Sindsindtryk	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
— — Øresygdom	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Epilepsi	10	5	5	2	2	-	1	-	-	-	-
— og Febersygdom	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— — Kjerlighedssorg	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Fængselsstraf	4	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Gastriske Sygdomme	12	6	6	-	-	4	3	-	2	-	-
Gigtfeber (forudgaaet)	3	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Hjernebetændelse	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjerneskalibrud (forudgaaet)	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hjernesygdom (organisk)	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertefeil	4	3	1	-	-	2	1	-	-	-	-
Ischias	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kramper i Barnealderen	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Lungebetændelse	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Lungesvindst	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Menstruationsuordener. Uterinli- delse	8	-	8	-	2	-	2	-	2	-	-
Menstruationsuordener og religiøse Indflydelser	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Nervøsitet, Disposition — Nervøs Svækkelse	11	3	8	-	-	-	-	-	2	-	4
Nyresygdom	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Næringsorg	9	6	3	-	2	-	-	-	-	-	-

Tabel XXI. (Forts.)	Tilsammen.			Gaustad.		Christi- ania.		Oslo.		Christi- anssand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.								
Overanstængelse. Ondtliden.....	12	4	8	4	5	-	-	-	-	-	-
— med stillesidende											
Arbeide.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pleurit.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Religiøse Indflydelser.....	27	16	11	12	3	-	-	-	2	-	-
Rosen.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rygmarvssygdom og Tabes dorsalis.	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Scoliose og Svaghed.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Selvbesmittelse.....	32	32	-	10	-	5	-	-	-	-	-
— og Drik.....	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— smertelige Sinds- indtryk.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sløvhed (medfødt).....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Skarlagensfeber (forudgaaet).....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Smertelige Sindsindtryk.....	79	31	48	11	18	1	2	-	-	1	-
Sodomiteri.....	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Stød paa Hovedet.....	7	6	1	2	1	1	-	-	-	-	-
— og Blodstigning til Ho- vedet.....	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Stød paa Hovedet og Drik.....	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-
— og Selvbesmittelse.....	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis.....	22	13	9	5	2	1	1	-	-	-	3
— og udsvævende Liv.....	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Søvnløshed.....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber.....	4	1	3	-	1	-	-	-	1	-	-
Ulykkelige huslige Forhold.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulykkelig Kjærlighed.....	27	13	14	2	2	-	-	-	-	-	-
Ulykkeligt Ægteskab.....	5	-	5	-	5	-	-	-	-	-	-
— og Selvbesmit- telse.....	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Udsvævende Levnet.....	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Voldtægtsforsøg.....	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Øienoperation (forudgaaet).....	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Ukjendt.....	143	69	74	18	30	-	-	-	-	1	-
Tilsammen ¹⁾	735	379	356	142	132	21	18	-	10	5	10

¹⁾ Uoverensstemmelsen mellem denne Sum og det virkelige Antal Indkomne (700) beror ogsaa andre Aarsagsmonomerter have været medvirkende i 18 af de 31 opførte Tilfælde, tillige har været tilstede.

Eg.		Stavanger.		Bergen.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	6	-	-	-	1	-	9	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	3	-	-	-	4	3	3	3	3	1	-	5	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	2	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
4	1	-	-	-	-	2	5	3	2	-	2	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	18	-	3	-	1	5	4	2	2	8	4	13	12
72	53	-	3	10	10	28	21	14	12	19	16	68	71

paa Opgaverne fra Rotvold Asyl, hvorfra det med Hensyn til det arvelige Anlæg bemærkes, at uden at det af de mere specielle Opgave over disse Aarsagsmomenter kan sees, hvor det arvelige Moment

Tabel xxii. Oversigt over Anvendelse

Relevé des causes, qui ont occasionné l'application de

Asyler.	Tilsammen.						Selvbeskadigelse.						Voldsomhed og Angreb paa Omgivelser.					
	Tilfælde.			Personer.			Tilfælde.			Personer.			Tilfælde.			Personer.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	6	4	2	2	1	1	6	4	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Christiania	10	7	3	7	4	3	3	1	2	2	1	1	5	4	1	3	2	1
Rosenbergs	14	1	13	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rotvold	5	-	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	35	12	23	13	6	7	9	5	4	4	2	2	5	4	1	3	2	1

1) For en Mand og en Kvinde er desuden tidligere anvendt Indespærring.

2) Fastgjort til Sengen ved et til Livbæltet fæstet Baand paa Grund af truende Phlegmone i

Tabel xxiii. Tvangs-

Relevé des mesures coercitives

Asyler.	Tilsammen.						Anvendt i Timer pr. 100 Ligge- dage.	Tvangstroie.					
	Tilfælde.			Personer.				Antal Til- fælde hvori Tvang.			Antal Per- soner.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	6	4	2	2	1	1	0,4	6	4	2	2	1	1
Christiania	10	6	4	7	4	3	2,2	6	2	4	5	2	3
Rosenbergs	14	1	13	3	1	2	1,7	14	1	13	3	1	2
Rotvold	5	-	5	1	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	35	11	24	13	6	7	-	26	7	19	10	4	6

af mekaniske Tvangsmidler.

mesures coercitives dans les hospices d'aliénés en 1881.

Voldsomhed og Ødelæggelseslyst.						Ødelæggelseslyst.						Ødelæggelseslyst og Afklædningslyst.						Uro.					
Tilfælde.			Personer.			Tilfælde.			Personer.			Tilfælde.			Personer.			Tilfælde.			Personer.		
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
.
14	1	13	3	1	2	1	.	.	1	.	.
14	1	13	3	1	2	1	1	-	1	1	-	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1

Underextremiteterne.

midlernes Art.

mises en execution.

Anvendt i Timer pr. 100 Liggedage.	Fastbinden med Livbælte og Baand til Sengen.						Anvendt i Timer pr. 100 Liggedage.	Overgydning med koldt Vand 12° R.					
	Tilfælde.			Personer.				Tilfælde.			Personer.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,2	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	2	2	-
1,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	5	-	5	1	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
-	5	-	5	1	-	1	-	4	4	-	2	2	-

Tabel XXIV. Oversigt over An-
Relevé de l'application

Asyler.	Tilsammen.						Indspær- ring er an- vendt i føl- gende An- tal Timer pr. 100 Ligge- dage	Voldsomhed.						Voldsomhed og Uro.					
	Tilfælde.			Personer.				Tilfælde.			Personer.			Tilfælde.			Personer.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	20	4	16	5	2	3	0,05	3	3	-	1	1	-	16	-	16	3	-	3
Christiania	5	3	2	2	1	1	5,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oslo	62	-	62	17	-	17	10,2	62	-	62	17	-	17	-	-	-	-	-	-
Eg	25	9	16	16	5 ²⁾	11	0,5	15	8	7	10	4	6	-	-	-	-	-	-
Bergen	3	1	2	3	1	2	41,1	-	-	-	-	-	-	3	1	2	3	1	2
Rosenbergs	51	19	32	44	17	27	78,9	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Møllendal	37	21	16	9	4	5	32,3	30	21	9	7	4	3	-	-	-	-	-	-
Trondhjem	1	1	-	1	1	-	0,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rotvold	238	127	111	74 ³⁾	38	36	0,4	112	77	35	51	29	22	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	442	185	257	171	69	102		223	109	114	87	38	49	19	1	18	6	1	5

- 1) Har senere paa Grund af Voldsomhed og Angreb paa Omgivelser været iført Tvangstrøje
 2) Samme Kvinde indespærret baade for Voldsomhed og Ødelæggelseslyst, hvorfor Personernes
 3) Da 18 Mænd og 18 Kvinder til forskellige Tider ere indespærrede paa Grund af forskellige Md., 36 Kv.

Tabel XXV. Middeltallet af daglig arbej-
Nombre moyen par jour des aliénés, oc upés en

Asyler.	Tilsammen.			Gaards-, Mark- og Havearbejde.			Brændeskjæring og Bæring af Kul og Ved.			Haandverksar- bejde.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	185,6	111,4	74,2	25,7	21,8	3,9	29,9	29,9	-	5,2	5,2	-
Christiania ¹⁾	48,25	29	19,25	-	-	-	-	-	-	8,0	8,0	-
Oslo ²⁾	11,91	-	11,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Christianssand ³⁾	8,97	5,47	3,50	0,45	0,45	-	1,60	1,60	-	3,15	3,15	-
Eg	55,4	36,7	18,7	6,7	5,3	1,4	10,7	10,7	-	1,8	1,8	-
Stavanger ⁴⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergen	31,25	16,0	15,25	-	-	-	-	-	-	1,6	1,6	-
Rosenbergs ⁵⁾	58,81	38,64	20,17	12,25	12,25	-	1,20	1,20	-	2,10	2,10	-
Møllendal ⁶⁾	35,4	18,8	16,6	2,8	2,8	-	5,7	5,7	-	-	-	-
Trondhjem	44,56	25,77	18,79	7,29	7,29	-	-	-	-	1,68	1,68	-
Rotvold	123,7	67,3	56,4	12,8	11,1	1,7	23,1	23,1	-	1,7	1,7	-

- 1) Ved Christiania Asyl er Brændeskjæring medregnet blandt Husgjærning.
 2) Ved Oslo Asyl er Havearbejde og andet udvendig Arbejde medregnet blandt Husgjærning.
 3) Pindeskjæring til Skraatobakfabrikerne er anført under Haandverksarbejde.
 4) Ved Stavanger Asyl har Mændenes Arbejde været Drevplukning, Kvindernes Søm, Strikning
 5) Ved Rosenbergs Asyl er Drevplukning og Mattelægning sammenlagte.
 6) Ved Møllendals Asyl er Brændeskjæring og Drevplukning, Haandverksarbejde og Notbinding

Generalextrakt

af **Gaustad** Sindssygeasyls Hovedbog for Aaret 1880—1881.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Gaustad ^{1/7}1880—^{30/6}1881.

Indtægter.

	Kr.	Kr.
Beholdningerne den 30te Juni 1880 udgjorde:		
a) Vedkommende efternævnte Konti:		
Forpleiningen	2 504.59	
Vask & Renhold	169.29	
Belysningen	51.25	
Brændsel	6 127.00	
Bygningerne Gas & Vandledningen	1 352.10	
Arbeidsvirksomheden	1 374.07	
Inventariet	418.71	
Jordbruget	17 051.70	
Lager Konto for Klæder	2 300.70	
	31 349.41	
b) Tilgodehavende hos Patienterne	43 102.04	
c) Indestaaende i Christiania Sparebank	2 000.00	
d) Kassebeholdning	6 690.41	
A. Kurpenge	178 727.22	83 141.86
B. Arbeidsvirksomheden:		
Indtægterne	Kr. 5 282.17	
Beholdning ^{30/6} 81	« 1 642.30	
	Kr. 6 924.47	6 924.47
Udgifterne Konto «M»	« 5 454.58	
	Overskud Kr. 1 469.89	
C. Gartneriet:		
Indtægter	Kr. 2 610.15	
Beholdninger ^{30/6} 81	» - -	
	Kr. 2 610.15	2 610.15
Udgifterne Konto «O»	« 2 971.55	
^{1/1} ovenanførte Indtægter	« 2 610.15	
	Underskud Kr. 361.40	
	Lateris 188 261.84	83 141.86

	Kr.	Kr.
Transport	188 261.84	83 141.86
D. Jordbruget:		
a) Levnetsmidler	Kr. 25 438.14	
b) Heste & Dagarbeide til Asylet. «	4 400.00	
c) Gjødsel til Haverne	« 600.00	
d) Afgift af Pladsene	« 140.00	
e) Smedarbeide til Asylet	« 173.80	
f) Sengehalm	« 60.00	
g) Salg af Grise, Kalve o. s. v.	« 723.06	
h) Skovprodukter	« 1 144.36	
	Kr. 32 679.36	
Beholdningerne ^{30/681}	« 15 738.42	
	Kr. 48 417.78	48 417.78
Udgifterne Konto «P»	« 42 147.96	
	Overskud Kr. 6 269.82	
E. Diverse Indtægter		835.31
F. Gevinst & Tabs-Konto:		
Ifølge Antegnelserne til Regnskabet for 1879		35.40
G. Lager-Konto for Klædningsstykker:		
Differance paa Beklædningslageret		7.21
		237 607.54
Gjæld den 30te Juni 1881		15 527.18
		<u>336 276.58</u>
<i>Den 30te Juni 1881</i> havdes:		
Beholdningerne	Kr. 84 055.61	
og Gjæld	« 15 527.18	
	Igjen Capital	68 528.43
<i>Den 30te Juni 1880</i> havdes:		
Beholdninger	« 83 141.86	
og Gjæld	« 15 938.51	
		67 203.35
Kapitalen altsaa i Aaret forøget		1 325.08

Udgifter.

	Kr.	Kr.
Gjæld den 30te Juni 1880		15 938.51
A. Lønninger	39 920.89	
B. Forpleiningen	91 596.03	
C. Syges Adspredelse o. s. v.	1 440.22	
D. Bygningernes Gas- & Vandledninger	8 259.77	
E. Asylts Inventariums Vedligehold og Komplettering	8 808.75	
F. Belysningen	6 487.15	
G. Brændsel	15 179.01	
H. Medicinske Fornødenheder	3 696.44	
I. Bibliotheket	402.04	
K. Kontorudgifter	893.20	
L. Vadsk og Renhold	2 507.33	
M. Materialier til Verkstederne:		
Beholdning ^{30/680}	Kr. 1 374.07	
Udgifterne i Aaret	« 4 080.51	
	<hr/>	5 454.58
N. Heste & Dagarbeide	3 600.00	
O. Gartneriet:		
Beholdning ^{30/680}	Kr. - -	
Udgifter i Aaret	« 2 971.55	
	<hr/>	2 971.55
P. Jordbruget:		
Beholdninger ^{30/680}	Kr. 17 051.70	
a) Lønninger	4 435.50	
b) Arbejdspenge og Kjørsel	4 795.07	
c) Besætningens Komplettering	3 507.00	
d) Jordbrugsredskaber o. s. v.	377.50	
e) Verkstederne, Materialier o. s. v.	1 248.68	
f) Møllepenge	316.51	
g) Kraftfoder	6 313.93	
h) Græsfør & Poteter til Sæd	1 003.83	
	<hr/>	
Lateris	191 216.96	15 938.51

	Kr.	Kr.
Transport	191 216.96	15 938.51
i) Skatter etc. I 542.34		
k) Diverse Udgifter I 555.85		
Kr. 25 096.26		
	42 127.96	
R. Tilfældige Udgifter	2 937.54	236 282.46
Beholdningerne den 30te Juni 1881 udgjorde:		
a) Vedkommende Forpleiningen.	2 497.21	
Vask & Renhold	165.09	
Belysningen	206.00	
Brændsel	6 443.50	
Bygningerne o. s. v.	1 789.28	
Arbeidsvirksomheden	1 642.30	
Inventariet	417.87	
Jordbruget	15 738.42	
Lager Konto for Klæder	2 203.08	
	31 102.75	
b) Tilgodehavende hos Patienterne, ældre For- dringer Kr. 136.49		
nyere do. « 44 740.54		
	44 877.03	
c) Indestaaende i Christiania Sparebank	4 000.00	
d) Kassebeholdning	4 075.83	
		84 055.61
		<u>336 276.58</u>
Aarets Indtægter udgjorde	237 607.54	
do. Udgifter	236 282.46	
Overskud ved Driften		1 325.08

Af Overlæge P. Wings Beretning om Christiania Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Christiania en 1881.

Efter en somatisk Inddeling have af de indkomne 39 Patienter antagelig 13, nemlig 6 Mænd og 7 Kvinder lidt af *idiopathisk* og 26 Patienter, nemlig 14 Mænd og 12 Kvinder antagelig lidt af *sympathisk* Sindssygdом.

Den somatiske Aarsag var efter det jeg antager:

Primær Hjerneaffektion fremkaldt ved

		psykisk Indvirkning hos	1	Mand og 2	Kvinder.
Do.	do.	fremkaldt ved Kræmper i			
		Barnealderen	1	—	» —
Do.	do.	ved Slag i Hovedet med			
		sandsynligt Brud af Basis			
		cranii	1	—	» —
Do.	do.	ved primære Kongestjoner til			
		Hovedet	»	—	— 1 —
Do.	do.	ved formodet Hjernekommo-			
		tion	»	—	— 1 —
Do.	do.	ved Epilepsi hos	»	—	— 1 —
Do.	do.	ved Drik	3	—	— 2 —

Sekundær Hjerneaffektion fremkaldt ved

Do.	do.	organisk Hjertesygdom	2	—	— 1 —
Do.	do.	Lungesvindst	1	—	— 1 —
Do.	do.	organisk Uterinsygdom	»	—	— 1 —
Do.	do.	chronisk Myelit	1	—	— » —
Do.	do.	Digestionsuordener	4	—	— 3 —
Do.	do.	Barselseng	»	—	— 1 —
Do.	do.	Menstruationsuordener	»	—	— 1 —
Do.	do.	Masturbation	5	—	— » —
Do.	do.	Chlorose og Anæmi	1	—	— 3 —
Do.	do.	Syphilis	1	—	— 1 —

Hos en Del af disse Syge har antagelig flere somatiske Aarsager været samvirkende, ligesom ogsaa hos Adskillige Familieanlæg til Sindssygdом maa antages at have gjort sig gjældende.

I Sindssygeasylet døde i Aarets Løb 6 Patienter, nemlig 4 Mænd og 2 Kvinder.

1. En 42 Aar gammel Mand, der indlagdes den 23de December 1880 som lidende af Dements, og som tidligere har lidt af Syphilis og i mange Aar været henfalden til Drik, døde den 23 April 1881 af Lungesvindst.

Ved Sektionen fandtes i begge Lunger betydelige, af de for denne Sygdom eiendommelige Destruktioner. Ved Hjernen kunde makroskopisk ikke noget væsentligt Abnormt paavises.

2. En 60 Aar gammel ugift Kvinde, der indlagdes den 23de Juli 1866 som lidende af Phrenoepilepsi, døde den 18de Mai 1881. Hendes Fader døde af Epilepsi, og en Broder af hende led ogsaa af denne Sygdom. Hun havde selv været epileptisk, siden hun var $\frac{1}{2}$ Aar gl. Den høire Side af Panden og Ansigtet var indtaget af et stort rødt Ar efter et Forbrændingssaar, hun som liden Pige fik ved under et epileptisk Anfald at falde mod en hed Kakkelovn. Begge Øienlaag vare paa høire Side temmelig fortrukne og paa øvre Øienlaag et stort Ektropium, opstaaet af ovennævnte Aarsag. Hun led desuden af en gammel ureponibel Luxation af venstre Skulderled, uvist naar opstaaet.

De epileptiske Anfald vare overordentligt hyppige; i længere Tid kunde hun have stærke Anfald mange Gange om Dagen. Hun blev mere og mere omtaaget og forvirret, hallucineredes baade paa Syn og Hørelse; i 1870 bemærkedes, at hun begyndte at helde mere og mere over til høire Side; naar hun skulde gaa, trak hun den venstre Underextremitet efter sig. Denne Parese i venstre Side tiltog og vedvarede. Hallucinationerne vedvarede som før, de epileptiske Anfald fremdeles lige hyppige, og hun var oftere aldeles furibund. I 1872 fik hun, ved at falde under et epileptisk Anfald, et Brud af venstre Nøgleben. Det var umuligt at faa hende til at beholde Bandage paa eller til at forholde sig rolig med Armen, og som Følge heraf dannede der sig en Pseudarthrose. De epileptiske Anfald, mod hvilke fast alle bekjendte Medikamenter bleve anvendte, kom pludselig, og under et stærkt Skrig faldt hun om. Nogen foregaaende Aura i nogen bestemt Legemsdel kunde man ikke bemærke. Den sædvanlige Sopor fulgte gjerne Anfaldene. I de sidste Par Aar af hendes Liv bemærkes af og til, og i den sidste Maanedstid hyppigen, Fremfald af Endetarmen og i den sidste Uge var der, trods alle anvendte Midler, en Koprostase. Hun døde under Koma.

Jeg har omtalt dette Tilfælde lidt mere omstændeligt, fordi Sektionen af Hjernen viste følgende mærkelige og usædvanlige Forandringer. Høire Hemisphære var nemlig betydelig mindre end venstre, specielt forfra bagtil, hvilket skyldtes en Atrophi med rustbrun Farvning af det midtre Parti af Hemisphæren svarende til Gyrus centralis anterior, posterior og de bagover nærmest tilstødende Partier af Hjernesubstansen. Gyri kunde endnu saavidt paavises i dette Parti, men kun som smale brunlige Folder eller Blade, der vare temmelig faste og indurerede. Atrophien strakte sig et Stykke ned i den hvide Hjernesubstans. Hinderne over det atrophierede Parti fortykkede med et melkeagtigt Udseende. Ved Siden af høire Cornu Ammonis saaes i den Hjernesubstans, der danner den ydre Væg for det nedstigende Horn, ligeledes nogen rustbrun Farvning og atrophisk

Indsynkning; ved den venstre Hemisphære ligesom ved Karrene paa Basis cerebri intet at bemærke. Præparatet opbevares i det pathologisk-anatomiske Museum.

3. En 63 Aar gl. ugift Kvinde indlagdes i Asylet den 2den Juli 1857 og led af Dements. Hun døde af en Tarm- og Leverkræft, med hvilken i den sidste Uge af hendes Liv ogsaa blodblandede Stolutømmelser forbandt sig. Hun døde den 28de Juli.

Ved Sektionen kunde man ved Hjernen og dens Hinder ikke makroskopisk paavise noget væsentligt Abnormt. Hendes Lunger vare ødematøse. — I Bughulen temmelig meget flydende Blod med enkelte større Koagler. I Coecum fandt man et Kræftsaar af en Krones Størrelse og Form, cancrøst infiltrerede Mesenterialglandler og i den store Leverlap ved dens forre Rand en Kræftsvulst, omtrent af et Gaaseægs Størrelse. Leveren var ikterisk. Milten ualmindelig blød, af normal Størrelse. De øvrige Organer normale. Noget korroderet Kar, hvorfra Blødningen maatte være kommen, kunde ikke opdages paa Grund af talrige Sammenvoxninger mellem Tarmene indbyrdes, mellem disse og Mesenteriet og deraf forarsagede Iturivninger ved Udtagelsen af disse Organer.

4. En 45 Aar gammel ugift Mand indlagdes i Asylet den 21de September 1860 som lidende af Phrenoepilepsi. Han led i den senere Tid af sit Liv desuden af en Prostatastulst og chronisk Blærekatarrh. Han døde den 14 December under Symptomer af Uræmi.

Af det ved Sektionen Forefundne skal jeg, da Patienten, som anført, tillige var epileptisk, her blot anføre nogle Forandringer ved Hjerneskalens Ben, hvilke muligens kunne have staaet i Forbindelse med hans epileptiske Tilfælde. Selve Skallen var ualmindelig tyk, stærkt fremspringende Crista frontalis og paa begge Sider af den en Benudvæxt. Paa Midten af hvert Tuber frontale et meget stærkt fremtrædende tilspidset Jugum cerebrale.

5. En 55 Aar gammel gift Mand indlagdes den 20de Marts 1873 i Asylet som lidende af Melancholi, hvilken Sindssygdom senere gik over i Dements. Han døde af Lungesvindst den 15de Oktober.

Efter Familiens Anmodning blev kun Brystets Hulhed aabnet, og man fandt i begge Lunger de for Lungesvindstoten eiendommelige Afsætninger og Destruktioner.

6. En 37 Aar gammel gift Mand indlagdes den 14de September 1880 som lidende af Menlancholi. Han havde tidligere lidt af konstitutionel Syphilis, og hans Sindssygdomsform gik snart over i Idioti. Han døde pludselig den 30te December, idet der, uden at nogen væsentlig Forandring i hans sædvanlige Tilstand havde været at bemærke, pludseligt optraadte et Krampeanfald med Rykninger i hele den venstre Legemshalvdel, og efter faa Minutters Forløb var han død. Ved Sektionen fandt man i Hjernen begge Hemisphærer tydeligt formindskede og atrophiske; de tynde

Hinder noget fortykkede og injicerede; ingen Forandring i de store Hjernekar. Ved Brysthulhedens Organer ligesom ogsaa ved Leveren intet Abnormt at paavise. Milten noget stor og blød; begge Nyrer noget store, i venstre Nyre fandtes flere ertstore abscederende Foci, ingen Forskjel mellem Pyramiderne og Corticalis.

Som tidligere har ogsaa i det forløbne Aar Hr. Professor H. Heiberg havt den Godhed velvilligen at undersøge Hjernen hos de i Asylet Afdøde.

Oversigt over Christiania Sindssygeasyls økonomiske og materielle Tilstand ved Udgangen af Aaret 1881.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Christiania.

I n d t æ g t.

1. Beholdning efter Kasseregnskabet for 1880:			
a) Kontant Kassebeholdning	Kr.	1 842.17	
b) Restancer	»	6 660.78	
			Kr. 8 502.95
2. Tilskud af Fattigkassen			» 60 000.00
3. Refusioner:			
a) Asylets Tilkommende for de i Regnskabsaaret behandlede Sindssyge	Kr.	15 384.23	
b) Refusion af Udgifterne ved Murer Svend Carl Oscar Samuelsens Forpleining i Gaustad Asyl for Byens Asyls Regnskab fra $\frac{9}{3}$ — $\frac{9}{781}$	»	210.89	
c) No. 84/81 Andreas Mørck. Indbetalt for Klædningsstykker i Aarene 1878, 79, 80 og 81 tilsammen	»	119.23	
			» 15 714.35
4. Diverse Indtægter:			
Solgt 3 057 R Filler à 0.10	»	305.70	
5. For Arbeide og solgte Sager	»	3.00	
6. Arbeidsanstalten udlagt	»	3 292.82	
			» 3 292.82
			<u>Tilsammen</u> Kr. 87 818 82

Ud gift.

1.	Lønninger.....	Kr.	8 472.60
2.	Bespisning af Patienterne.....	»	35 539.23
3.	Kosthold til Vogterpersonalet og Fyrbøder, samt Kostpenge til Overvogter og Matrone.....	»	3 184.96
4.	Inventariets Vedligeholdelse.....	»	2 216.86
5.	Vask og Renholdelse.....	»	2 474.57
6.	Belysning.....	»	1 301.45
7.	Brændsel.....	»	4 013.13
8.	Brandkontingent, Assurance & Vandafgift.....	»	420.58
9.	Reparationer paa Eiendommene.....	»	2 215.16
10.	Medikamenter, Sygerekvisita m. v.....	»	1 920.09
11.	Beklædning.....	»	5 020.03
12.	Natvogter, Vaagekoner, ekstraordinært Vagthold, Dagarbejde samt Orgelspil.....	»	1 159.55
13.	Anskaffede Materialier til Patienternes Beskæftigelse, dels til Inventariesager, dels til Beklædningsstykker og dels til Gjenstande for Salg.....	»	1 734.42
14.	Udbetalinger for Patienter i andre Asyler, for hvis Vedkommende Omkostningerne udbetales af Asylets Kasserer efter Fattigkommissionens Bestemmelse.....	»	9 081.05
15.	Udbetalinger for Patienter udsatte for Asylets Regning....	»	1 152.00
16.	Diverse Udgifter.....	»	577.08
			<hr/>
		Kr.	80 482.76
17.	Føres til Omdrag som uerholdelige Restancer:		
	For No. 146/79 Marie Nielsdatter fra $\frac{1}{7}$ — $\frac{28}{1179}$. $\frac{1}{4}$		
	Part af 281.10.....	Kr.	70.27
	» No. 168/80 Gurine Christophersdatter Op-		
	hold den $\frac{31}{1280}$. $\frac{1}{4}$ Part af 1.60.....	»	0.40
			<hr/>
		»	70.67
18.	Beholdning:		
	1) Restancer indbefattede i 1ste og 3die Indtægtsposter:		
	a) Rest paa Restanceliste for 1880....	Kr.	2 353.74
	b) Restancer for 1881.....	»	4 911.65
			<hr/>
		Kr.	7 265.39
	2) Kassabeholdning.....	»	- -
			<hr/>
		»	7 265.39
			<hr/>
		Kr.	87 818.82
			<hr/>
	Asylets samlede Udgifter have i Aaret 1881 andraget til.	Kr.	80 482.76
			<hr/>
	Lateris	Kr.	80 482.76

Transport Kr. 80 482.76

Herfra bliver at drage:

1) Udbetalinger for Patienter i andre Asyler for hvis Vedkommende Omkostningerne udbetales af Asylets Kasserer efter Fattigkommissionens Bestemmelse	Kr. 9 081.05	
2) De under Post 4 anførte Diverse Indtægter	» 305.70	
3) De under Indtægtspost 5 for Arbejde og solgte Sager anførte	» 3.00	
4) For de til refunderende Patienter leverede Klædningsstykker, forfærdigede af Asylets Materialier	» 119.80	
5) Værdi af Material og Varebeholdningen..	» 595.00	
		» 10 104.55
<hr/>		
163 Patienter have altsaa i 45,709 Døgn kostet	Kr. 70 378.21	
der udgjør med Beklædning Kr. 1.54 pr. Døgn, og uden saadan Kr. 1.41 pr. Døgn.		

Extrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl for Aaret 1881.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Oslo 1881.

Indtægt.

Sindssyge for Kur og Pleie	Kr. 21 705.07	
Do. - Beklædning	» 898.45	
Do. - Forskjelligt	» 196.57	
		Kr. 22 800.09

Udgift.

Lønninger	Kr. 2 924.00
Forstanderen for Bospising	» 10 852.53
Do. - Extraforpleining	» 625.60
Skatter	» 290.69
Medicin og Sygebehandling	» 194.91
Vask	» 306.97
Brænde	» 2 668.06
	<hr/>
Lateris	Kr. 17 862.76

	Transport	Kr. 17 862.76	
Belysning	»	127.87	
Feining	»	53.03	
Inventarium	»	26.40	
Reparationer	»	490.06	
Forskjelligt	»	485.28	
Beklædning	»	556.24	
Begravelser	»	180.57	
Fornøielser	»	93.04	
			» 19 875.25
Overskud			» 2 924.84
			Kr. 22 800.09

Oversigt over Christianssands Asyls Indtægter og Udgifter i Aaret 1881.

Tableau des recettes et dépenses de l'établissement d'aliénés de Christianssand 1881.

Indtægt.

a) af Fattigvæsenet	Kr.	4 358.00
b) af Private	»	4 214.60
	Kr.	8 572.60

Udgift.

1. Lægen	Kr.	600.00
2. Opsynet	»	1 494.00
3. Syges Underhold	»	4 558.84
4. Lægemidler	»	56.28
5. Udbedring af Bygningerne	»	557.75
6. Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarium	»	533.10
7. Brænde	»	733.50
8. Tilfældige Udgifter	»	481.96
	Kr.	9 315.43

Af Direktør Lindboes Oversigt over Eg Sindssygeasyls Virksomhed i Aaret 1881.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Eg en 1881.

Med Hensyn til *Sygdomsformerne* led kun 13 Mænd og 13 Kvinder af præsumtivt helbredelige Sygdomme, Melancholi og Mani, og hos flere af disse var Sygdommen temmelig protraheret eller intermitterende; 1 Mand indlagdes til Observation, og de øvrige 59 Mænd og 40 Kvinder gave intet Haab om Helbredelse. Samtlige de til Raadighed staaende Soveværelser for enkelte, urolige Syge optoges meget snart, saa det endog en Gang i Løbet af Kvartalet blev nødvendigt for en kort Tid at stoppe Modtagelsen af enkelte Syge, der vilde trænge Eneværelse om Natten, indtil nogen Forbedring var indtraadt hos nogle af de allerede Indkomne.

Hvad Benævnelsen af *Sygdomsformerne* angaar, da har jeg fulgt det for Rotvold Asyl gjældende Schema.

Af de 5 *Udskrevne* var 1 lidende af Mani, der udskreves helbredet efter 71 Dages Behandling; Sygdommen havde blot været faa Uger før Indlæggelsen. 2 Syge udskreves efter Familiens Forlangende, da en ikke ringe Bedring var indtraadt hos dem, men begge ere atter indlagte i indeværende Aar, den ene i betydelig forværret Tilstand. Af de 2 *Døde* havde den ene, en 30-aarig, ugift Kvinde, i mange Aar lidt af hyppige og stærke epileptiske Kramper ledsagede af heftige maniakale Opbrusninger. Under Brugen af Bromkalium paa Gaustad Asyl vare Anfaldene blevne sjældnere og endelig i længere Tid fuldstændig udeblevne, men indfandt sig i August f. A. med samme Karakter som før. Hun overflyttedes hid fra Gaustad den $14/10$ f. A. Anfaldene optraadte her paa samme Maade, ledsagede af stærk Uro og Forvirring. Den $29/11$, under Menstruationstiden, fik hun et Anfald Kl. 5 Morgen, hvorunder hun bed Underlæben, der hovnede dygtig. Hun blev liggende uden Bevidsthed med hyppige dels toniske dels kloniske Kramper, der for det meste begyndte paa høire Side, og viste sterk Dreining af Hovedet og af Øinene til høire. Efter Chloral i Klysmas mildnedes Kramperne, men Bevidstløsheden vedblev. Hun kollaberede efterhaanden og døde uden at være opvaagnet til Bevidsthed den $2/12$ Kl. $2\frac{1}{2}$ Morgen. Ved Sektionen 33 Timer efter Døden fandtes: Legemet i godt Huld; nogen blaalig Farvning af Ryggen, blaalige Flækker som efter Kontusioner hist og her paa Extremiteterne. Ubetydelig Dødsstivhed i Over-, stærk i Underextremiteterne. Lacunar cranii temmelig tyk, ringe diploeholdig. Dura mater af vanlig Tykkelse, noget fasthæftet til Lacunar paa høire Side, hvor den efter Udtagningen viser sig noget opflosset og rødlig. I Sinus long. sup. et lidet Fibrinkoagel. De tynde Hinder klare, noget injicerede, ubetydelig ødematøse; i høire Sideventrikel noget Serum og lidt Fastklæbning af Væg og Tag i den ydre Vinkel, mellem forreste og midtre

Trediedel; Hjernesubstansen lidt ødematøs. I Hjerteposen ubetydeligt Serum; Hjertet slapt, indeholder en Del mere og mindre faste Cruorkoagler, ubetydeligt af Fibrinkoagler. Lungerne aldeles fri for Tilheftninger, begge i de nedre Lapper temmelig blodoverfyldte og ødematøse. I Mavesækken ubetydeligt, galdefarvet Fluidum. Leveren i mindre og Nyrerne i stærkere Grad amyloid-degenererede. I Uterinhulen noget Menstrualblod, ligesaa i høire Tuba. Dødsarsag: Epilepsia.

Den anden var en 39-aarig, ugift Kvinde, der siden 17 Aars Aldren havde havt gjentagne Anfald af Mani. Nærværende Anfald var udbrudt for ca. 2 Uger siden paa Stavanger Amtssygehus, hvor hun var indkommen for en større Absces ved høire Øre. Hun overflyttedes hid den $11/1081$ og indkom i Tvangstrøje, som hun havde baaret i 8 Dage. Hun var da noget urolig, var kongestioneret med nogen Feber; Tungen belagt. Nogen Hoste. Hun kom tilsengs, fik Æther gtt. x. q. p. d. samt Lakritsmixtur. Der begyndte efter faa Dage et dels flækket, dels konfluerende, svagt ophøiet Exanthem, der udbredte sig over hele Legemet. Ingen Angina, ingen Conjunctivit var tilstede, men nogen Snue og adskillig Hoste med seigt, grønligt Expektorat. Nogen Afskalling indtraadte men ligesaalidt denne som Exanthemet, der vedblivende holdt sig, kunde lede til nogen sikker Diagnose. Fra Amtssygehuset meddeltes paa Foranledning, at der ingen anden smitsom Sygdom fandtes end Tyfoidfieber og exanthematisk Tyfus. Ligesom Exanthemet atter og atter fremtraadte paa Huden, syntes det paa en snigende Maade at udbrede sig over Respirationsveienes Slimhinde, Hosten tiltog fra og til med klattet, syrlig lugtende Expektorat; under forhøiet Feber optraadte der snart hist, snart her i venstre Lunge Fortætning af mindre Partier; ved Auskultation hørtes Blæsen, tildels Gnidningslyd, Perkussion gav dæmpet Lyd og Expektoratet var blodtingeret. Efter en kort Defervescens af Feberen og Aftagen af de øvrige Fænomener, begyndte det paanyt et andet Sted. Herunder var Appetiten daarlig, og det var kun nødtvungent, at hun nød noget Kjødsuppe, Melk, Æg samt Portvin. Der var stærk Forgiftningsfrygt, selv i Vandet trøede hun, der var Gift; Medicin vilde hun ikke tage: »Vorherre giver hende Draaber, saa hun behøver ikke vore». — Fra $13/11$ begyndte Expektoratet at blive lidt stinkende; Perkussionslyden blev tympanitisk og Rallelydene samt Blæsen kavernøse nedad i venstre Lunge, og den $19/11$ hostede hun op omtrent $1/4$ Liter stinkende, tyndtflydende, klattet Masse og senere et Par Spiseskeer lignende. Det ordinerede Decoct chinæ acid. maatte seponeres, da hun blot ved Tale om Medicin blev yderst opbragt med skjælvende Stemme. Den $23/11$ ophostedes 3 Spiseskeer, tildels skummende Blod. Den $24/11$ befandt hun sig bedre, havde sovet godt og saa livligere ad. Den $26/11$ atter et Par og den $30/11$ 5 Spiseskeer dels lyst skummende, dels mørkt Blod; Temperaturen varierede stadig fra vel 37^0 til over 39^0 C. Der indtraadte Dekubitus; den $13/12$ kollaberede hun, men kom sig noget om Aftenen og var ganske livlig, havde fuld Bevidsthed om den forestaaende Død, og den $14/12$ indtraadte Agone. Hun døde Kl. $10\frac{1}{2}$ Formiddag.

Sektion 22 Timer efter Døden. Legemet temmelig afmagret. Dødsstivhed stærk i Underextremiteterne, mindre i Overextremiteterne. Lacunar cranii noget tung, fast, lidet diploëholdig. Dura mater ikke synderlig fortykket, næsten overalt fastvoxet til Lacunar. I Sinus long. sup. et ubetydeligt Fibrinkoagel. De tynde Hinder temmelig stærkt injicerede og let afløselige, især Pias Folder i Sulci. Corticalis paa Overfladen betydelig rødlig farvet. Hjernesubstansen noget ødematøs.

Hjertet overalt fastvoxet til Pericardium med en noget ældre Adhærens. Hjertet slapt, indeholder noget flydende Blod og en Del slappe Cruorkoagler. Begge Lunger næsten overalt fastvoxede til Brystvæggen, idet venstre Lunge blot er fri i et mindre Parti bagtil. Ved Gjennemskjæring viser hele venstre Lunge og nedre Lap af høre sig meget stærkt gjennemsat med fra ganske smaa til valnødstore Foci, dels faste, dels opblødte indtil henflydende; i de sidste er Indholdet graagrønligt stinkende, af Flødekontistens. Leveren overalt fastvoxet ved gamle Bindevævsadhærens til Omgivelserne. Paa Overfladen et enkelt temmelig frisk Infarkt. Milten synes normal. Nyrene temmeligt injicerede. Hist og her i Corticalis Infarkter. Colon ascendens ved Adhæsioner fæstet til Bugvæggen. Ventriklens Slimhinde noget slimbelagt. De tykke Tarme fra Colon transversum temmelig snævre. Dødsarsag: Gangræna pulmonum.

Med Hensyn til *Behandlingen* af de Syge vil der naturligvis efter en saa kort Virksomhed være lidet at meddele.

For at gennemføre den tvangfri Behandling af de Syge i den størst mulige Udstrækning antog jeg til Sygevogtere udelukkende Folk, der fra nyt maatte oplæres til at pleie de Syge; da jeg derhos ikke anskaffede Noget, der kunde minde om mekaniske Tvangsmidler, saaledes heller ikke de sædvanlig brugelige Laag paa Badekarrene, uden hvilke jeg flere Steder i England havde seet, man godt kunde hjælpe sig, og det reglementsmaessig blev strengt forbudt at *twinge* de Syge til Noget — uden i Nødsfald — og uden at konferere med de Overordnede, maatte det blive en Nødvendighed at se at hjælpe sig med Venlighed og Mildhed, hvilket ogsaa med lidt Øvelse gaar godt. Under den stærke Ophobning af uheldredelige, urolige og urenlige Syge faldt det naturligvis, inden mere Øvelse opnaaedes, tungt og vanskeligt nok; men trods det stærkt stigende Belæg lige til nu af denne Slags Patienter har man dog til denne Tid hjulpet sig godt uden engang at maatte ty til saadanne lettere Korrektionsmidler som at berøve de Syge Kaffe, Tobak og lignende. Foruden det Anførte, hvorved et skjærpet Opsyn bliver nødvendigt ligesom en større Venlighed fra Personalets Side, kan jeg ikke frigjøre mig fra, at dertil ogsaa har bidraget det livligere, hjemligere og behageligere Udseende, som Sygeafdelingerne have faaet ved at der lige til Afdelingerne C. og D. er anbragt Billeder paa Væggene samt Gardiner, paa hvilke kun er skeet undtagelsesvis og ringe Molest, medens de ofte have vist sig at gjøre et oplivende og distraherende Indtryk. Indredningen af Drivhuset, hvorved der har kunnet skaffes Blomster

saavel til Aldelingerne A. og B. som til C., kan i denne Henseende ikke sættes nok Pris paa. En at de største Plager for Sygevogterpersonalet er Tilbøieligheden hos de Syge til at forurene sig selv, Sengklæderne osv. med Exkrementerne om Natten, og en Afhjelpning af denne har en stor Indflydelse paa deres Humør, Arbejdslyst og Deltagelse for de Syge. Ved en hensigtsmæssig og paapasselig Anvendelse af indvendige Afføringsmidler og Klysmata, anvendte i rette Tid en eller to Gange om Dagen, er denne Ulempe i betydelig Grad fjernet. Uagtet 11 Mænd og 13 Kvinder, tilsammen 24 eller over 19 pCt. af de behandlede 126 Syge have været i høiere Grad urenlige, har herved Exoneratio alvi i Sengen kun fundet Sted gennemsnitlig daglig hos 0.9 Mænd og 0.6 Kvinder, tilsammen 1.5 af det gennemsnitlige daglige Belæg af 99.2 Syge.

Indespærring sees af den indsendte Extrakt af Behandlingsprotokollen at være anvendt hos 16 Personer (5 Md. 11 Kv.) i 1 Døgn 18³/₄ Time eller 0.5 Time pr. 100 Liggedage. Indespærringen har været fra ¹/₄ til 12 Timer.

Arbejdsvirksomheden har naturligvis i den første Tid været forholdsvis liden, men i Forhold til Belæggets Beskaffenhed og Aarstiden have dog mange Syge deltaget i Arbejdet. Antallet af arbejdende Syge var daglig i Gennemsnit 55.4 (36.7 Mænd, 18.7 Kvinder) eller 55.8 pCt. af Middelbelægget.

Gudstjeneste har jeg opnaaet at faa om Formiddagen de to Hellig- og Søndage af tre, og har der deltaget saa mange af de Syge, som deres Tilstand tillod. Nogen Skoleundervisning paabegyndtes ikke endnu.

Af Adspredelser for de Syge havde forskellige Selskabsspil og musikalske Instrumenter samt Blomster. Af selskabelige Sammenkomster holdtes i Løbet af Kvartalet et Par Gange Dandsemoro for 2den Forpleining Søndag Eftermiddag fra Kl. 5 indtil Spisetid, ligesom hver Thorsdag Aften Funktionærerne samlede med 1ste Forpleinings og enkelte af 2den Forpleinings Syge, Herrerne paa Mandssiden og Damerne paa Kvindesiden i Afdeling A. Af lidt mere festlige Tilstelninger afholdtes 2den Juledag et Bal for 2den Forpleining i Afdeling B. paa Kvindesiden, og i samme Afdeling havde den anden af Dagene mellem Jul og Nytaar et smukt Juletræ for begge Forpleininger samt om Aftenen et Selskab for 1ste Forpleinings Syge i Afdeling A. paa Kvindesiden, hvortil Kontrolkommissionens Medlemmer med Familier vare indbudne. I samtlige Tilstelninger deltog saamange som muligt af de Syge med Munterhed og Interesse, og Alt gik pent og godt uden Forstyrrelser. Desuden meddeltes i Juletiden lidt Extratraktement og Presenter til de Syge.

I Forbindelse hermed skal jeg meddele, at Asylet aabnedes den 5te Oktober med en Gudstjeneste og Festlighed, hvortil de, der havde medvirket ved Asylets Anlæg og Overlevering, vare indbudne.

Af Kontrolkommissionens Beretning om Stavanger Sindssygeasyl for Aaret 1881.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Stavanger en 1881.

Stavanger Sindssygeasyl har i forløbne Aar kostet:

Dagpenge	Kr.	1 099.12
Beklædning	»	200.00
Tobak	»	50.00
Brænde og Belysning	»	160.00
Vogter og Kone	»	560.00

Kr. 2 069.12

hvilket Beløb giver i Omkostninger for hver Patient pr. Forpleiningsdag Kr. 1.06.

Extrakt af Bergens kommunale Sindssygeasyls Regnskab for Aaret 1881.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Bergen en 1881.

	Kr.
Indtægt:	
1. Beholdning fra forrige Aar	24 806.92
2. Kur og Beklædningspenge for Patienter	35 331.06
3. Decisionsansvar	0.83
4. Diverse Indtægter	204.20
5. Grundleie af 11te Rode No. 127	4.00
6. Renter af Privatbanken d. A.	788.02
	61 135.03
Udgift:	
1. Lønninger	10 941.97
2. Patienternes Bepisning	10 332.72
3. Vaskeriets og Asylets Renholdelse	580.99
4. Belysningen	627.19
5. Brænde og Kul	2 019.20
	24 502.07
Lateris	24 502.07

	Transport	Kr.
6. Inventariets Vedligeholdelse og Assurance		24 502.07
7. Linnedets og Sengklæders Vedligeholdelse		1 373.86
8. Beklædningen		1 278.03
9. Bygningernes Vedligeholdelse og Assurance		3 504.15
10. Medicin og Iglar		1 952.80
11. Aalegræs og Halm		309.91
12. Skorstensfeining og Renovation		436.28
13. Havernes og Promenadernes Vedligeholdelse		179.74
14. Vandafgift		163.83
15. Nye Inventariesagers Anskaffelse		60.00
16. Extraordinære Adspredelser for Patienterne		258.66
17. Diverse Udgifter		744.02
18. Uerholdelige Kurpenge		907.23
		28.80
		35 699.38
Beholdning :		
a) Restancer	Kr.	180.40
b) Brænde, Uld m. m	»	1 240.00
c) i Privatbanken	»	20 788.02
d) i Kassen	»	3 227.23
		25 435.65
		61 135.03

Indberetning fra Rosenbergs Asyl for Aaret 1881.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés du Dr. Rosenberg en 1881.

Asylernes økonomiske Status ved Udgangen af Aaret 1881:

De faste Eiendomme, Bygningernes og Inventariets Assurancesummer de samme forrige Aar.

Beholdningen i Restancer og i Kasse ved Aarets Begyndelse

Kr. 23 544.05

Indtægten i 1881:

Kurpenge m. m.	Kr. 70 928.07
Renter	« 220.54
Forskjellige Indtægter	« 300.34

Titsammen Kr. 71 448.95

Beholdning ved Aarets Udgang:

Restancer	Kr. 18 332.16
I Banken og i Kasse	« 2 215.80

Tilsammen Kr. 20. 547.96

Udgifter til Bepising var i Aaret Kr. 24.050.92
 eller Øre 39.127 pr. Individ daglig beregnet Betjening. Eiendommens Afkastning er ikke beregnet Bepisingen til Udgift; heller ikke Tobak, som kostede Kr. 970.21.

Lønninger	Kr. 10 296.06
---------------------	---------------

Til Bygningernes Vedligeholdelse	« 3 222.94
--	------------

- Inventariet	« 1 820.12
-------------------------	------------

Asylerne have fremdeles sin egen Økonomi, og der findes ingen Gjeld.

Af Asyllæge Martens Beretning for Møllendals Asyl for Aaret 1881.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal (Dr. Martens) en 1881.

Fire Patienter ere afgaaede ved Døden.

1. En Kone fra Stavanger, 65 Aar, som var indlagt i Asylet 1870, havde i mange Aar havt en sterkoralt Fistel efter et incarcereret Hernie. Hun har til forskjellige Tider, især efter Indigestion eller Forkjølelse havt peritoneale Betændelser, hvoraf den sidste, som ikke lod sig resolve, endte dødeligt efter faa Dages Forløb. (Dødsarsag: Peritonitis).
2. En Kone, fra Bergen, 65 Aar, dement, indbragtes i Asylet i en yderst forkommen Tilstand og led tillige af en gammel Coxarthrocace med Fistler. Under Opholdet i Asylet, hvor hun paa Grund af Urenlighed og interkurrerende maniakalske Raptus stadig maatte være i Celleafdelingen, var hun ikke istand til at komme til Huld. Hun holdt sig ussel med smaa Kræfter, og efter en phlegmonøs Betændelse omkring venstre Ankelled med nekrotisk Udstødning aftog Kræfterne endnu mere. Under et apoplektisk Anfald med venstresidig Lamhed indtraadte efter faa Dages Forløb Døden. (Dødsarsag: Apoplexia cerebri).
3. En Mand fra Stavanger, 21 Aar, Bogtrykkerlærling, dement Onanist, behandlede i omtrent 1¹/₂ Aar under stadigt synkende Kræfter. Han drev sit Uvæsen paa alle mulige og umulige Maader, og ethvert Forsøg paa at hindre Ondet viste sig frugtesløst. Til Slutning blev han aldeles

sløv, idiotisk og under stadig Synken indtraadte en komatøs Tilstand, som endte dødeligt. (Dødsårsag: Tabes).

4. En Kone fra Sogndal, 22 Aar, fik en diffus Plegmone fra Ankelen op mod Lysken med Phlebit og Pusdannelse. Efter omtrent 8 Dages Forløb indtraadte Koma og Mors. (Dødsårsag: Phlebitis).

Fuldt Regnskabsopgjør for Aaret har jeg endnu ikke faaet istand, fordi der er forskellige Udgifter, hvorover Regning endnu ikke er indløben. Jeg skal imidlertid opgive de vigtigste Konti.

Den samlede Indtægt af Kuromkostninger har været. Kr. 27 836.06

Udgifter til Patienternes og Vogternes Bispisning udgjør Kr. 13 002.40, deraf falder paa Vogterne, for hvem daglig beregnes 50 Øre = Kr. 2 007.50. Resten Kr. 10 994.93 giver for 22 809 Forpleiningsdage 48 Øre pr. Dag, 1 Øre mere end forrige Aar.

For Patienternes Bispisning	Kr. 10 994.93
- Bevogtningens —	“ 2 007.50
Altsaa samtlige Bispisningsudgifter	“ 13 002.43

Lønninger	“ 2 542.00
Reparationer	“ 1 781.76
Inventarieanskaffelser	“ 312.14
Belysning, Brænde, Kul	“ 1 130.70
Aalegræs	“ 137.20
Sæbe, Soda, Vask	“ 254.30
Renter	“ 2 000.00
Grundleie, Skatter, Assurance	“ 519.00
Medicin	“ 101.39

Kr. 21 780.92

Af Asyllæge Bødtkers Beretning fra Trondhjems Hospitals Sindssygeasyl for Aaret 1881.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem (Dr. Bødtker) en 1881.

De ved Døden afgaaede Mænd vare i en Alder af respektive 25 og 43^{1/2} Aar. Kvinderne betandt sig i en Alder af 56, 61 og 80 Aar. Jeg skal tillade mig at gjøre nogle Meddelelser angaaende hver Enkelt af disse. Den

25-aarige Mand indkom i Asylet $4/379$, lidende af Melancholi, var Onanist og arvelig disponeret til Sindssygd. Hans Tilstand bedredes hurtigt i Begyndelsen af Asylopholdet, saa at Udsigterne til Helbredelse vare meget gode; men ved Enden af samme Aar begyndte han at henfalde i en foruroligende apathisk Tilstand og maatte i Almindelighed fodres. I 1880 gik det stadig nedad med ham, og uagtet han spiste fuld Kost, indtraadte større og større Afmagring. Han fik derhos Anasarka. Udpaa Høsten i dette Aar fik han Hoste med purulent Expektorat (Tuberculosis). Kort før Døden ($29/9$) udviklede der sig en overfladisk Gangræn paa venstre Læg.

Den anden, der, som nævnt, var $43\frac{1}{2}$ Aar gl. overførtes $17/8$ hertil fra Trondhjems kommunale Sygehus, hvor han havde været behandlet i omtrent 1 Maaned. Hans Sygdom blev opført som Idiot. acqvisit. Han havde lidt i flere Aar af en besværlig Hovedpine, der havde tiltaget i de sidste 4 Maaneder. Der fandtes hos ham stærkt fremtrædende Motilitetssvækkelse i venstre Legemshalvdel. Han var paafaldende sløv, havde oftere involuntære Udtømmelser. Den 31te Oktober saaes høire Pupille lidt mere dilateret end venstre, hvilket imidlertid viste sig forbigaaende. De paralytiske Symptomer tiltog jævnt, saa at han den 19de Novbr. ikke kunde gaa uden at støttes. Fra 11te December maatte han holde Sengen, den 12te var han bevidstløs med kollaberet Udseende. Paralysen skred fremad, han blev udygtig til at svælge og døde den 16de. Sygdommen antoges begrundet i en Tumor cerebri.

Af de ved Døden afgaaede kvindelige Patienter indkom N. J., dengang 53 Aar gl. i Asylet $18/1077$ under Diagnosen: Dementia. Senere viste sig paralytiske Symptomer, ligesom hendes Tilstand idethele karakteriserede sig som en Paralysis generalis. Hun havde utvivlsomt lidt at Syphilis, da hendes Mand, der nu befinder sig i Asylet, gjentagne Gange har været behandlet paa Byens Sygehus for denne Sygdom. Hun døde den 3die Januar under fremadskridende paralytiske Symptomer.

A. D. indkom i Asylet $13/1080$ (dengang 60 Aar), lidende af chronisk Mani. Hun havde med Held været behandlet i Asylet for 14 Aar siden og var derefter frisk i 6 Aar, Den 5te Juni fik hun en Peritonit, der endte hendes Dage den 11te samme Maaned.

Den ældste af de afdøde Kvinder, P. F., havde tidligere været behandlet i Asylet 3 Gange og indkom 4de Gang $25/1079$, da hun efter egen indstændig Anmodning overførtes hertil fra Rotvold Asyl. Hun anførtes som lidende af Melancholia chronica, uagtet jeg maaske med ligesaa megen Ret kunde have stillet Diagnosen: Dementia paa Grund af Sygdommens Ælde. Hun døde $10/7$ som Følge af stadig tiltagende Debilitet.

Med Hensyn til *Behandlingen* har jeg Lidet at tilføie, hvad jeg ved foregaaende Leiligheder har anført. Efter en 28-aarig Erfaring kan jeg fredeles stadfæste den sikre gode Virkning af Opium i Melancholi. I Tilfælde af maadelig Præcordialangst og følgelig ikke altfor stor Uro har jeg i Regelen opnaaet Helbredelse ved fra Opium 0.12 Morgen og Aften at stige hver 4de eller 5te Dag

med 0.06 indtil en Dose af 0.18 til 0.24, som da i Almindelighed har vist sig tilstrækkelig til at opnaa Ro og Søvn, hvorefter Helbredelsen er indtraadt lidt efter lidt. Efterat have naaet den Maximumsdosis, som jeg for det specielle Tilfælde har fundet nødvendig, fortsættes med denne i nogen Tid, hvorefter Dosen efterhaanden formindskedes med 0.06 m. & v. Endelig er Opium seponeret om Morgenens og givet alene om Aftenen, og under den endelige Afslutning har Dosis om Aftenen været 0.03. Varigheden af Kuren i akute Tilfælde af Melancholi har i Almindelighed været fra 6 Uger til 4 Maaneder. Opium gives altid fastende om Morgenens paa Sengen og om Aftenen umiddelbart før Sengetid. Det indprentes Vedkommende at undersøge nøiagtigt, om Patienten har svælgnet Pillerne, thi de Sindssyge have i denne Henseende oftere Tilbøielighed til at bedrage og vide at skjule Pillerne mellem Tænderne for i et ubevogtet Øieblik at spytte dem ud. Ønsker en Patient at ligge en Stund udover Morgenens efterat have taget sin Opium, har dette været tilladt; men Tilladelsen har været benyttet af de Færreste, idet disse Patienter i Regelen have været ligesaa tidligt paaferde som de øvrige. Under Brugen af Opium paa denne Maade har jeg aldrig bemærket nogen abnorm Incitation af Cerebrum. De Syge have efterhaanden følt et almindeligt Velbefindende, havt god Appetit og udført sit daglige Arbeide. Under Brugen af Opium er Alvus oftere bleven noget træg, og da Digestionsorganernes Tilstand i Melancholi vistnok har en meget stor Betydning som Kausalmoment, idet den cerebrale Lidelse vel som oftest er sekundær, har jeg under Behandlingen altid ofret Alvus's Funktioneren speciel Opmærksomhed, saa at jeg under Opiumskuren altid sørger for rigelig Afføring ved Hjelp af en afførende Mixtur (i Alm. Decoct. frangulæ), hvoraf da gives 1 à 2 Spiseskeer før Middag og repeteres, om behøves, 3 Timer efter Middag. Der har truffet mig flere Tilfælde af Melancholi, hvori Præcordialangsten og den samme ledsagende Uro har optraadt med en saadan Intensitet, at den ovennævnte større Opiumsdose (0.24) ikke har formaaet at skaffe Patienten den ringeste Beroligelse. Under saadanne Omstændigheder har jeg fortsat med Forøgelsen af Opiumdoserne paa det anførte Vis, indtil Ro og Søvn har indfundet sig, og det har truffet sig, at Dosis af 1.00 Opium Morgen og Aften har været naaet, inden den forønskede Virkning har indfundet sig. Dosis er da senere formindsket lidt efter lidt efter samme Methode som tidligere nævnt. Man skulde tro, at der under saadan Doserens skulde vise sig altfor tydelige Tegn paa Narkose; men dette har i Regelen saa langt fra været Tilfældet, at Patienten ialmindelighed om Morgenens har staaet op af sin Seng paa sædvanlig Tid, deltaget i det almindelige Arbeide uden at vise nogen paaatagelig Sløvhed, har spist sine Maaltider med Appetit. Foruroligende cerebrale Tilfælde har jeg aldrig observeret. Alvus har under de høie Doser af Opium til dels funktioneret saa rigelig, at Aperientia have været mindre nødvendige.

Oversigt over Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyls
Indtægter og Udgifter for Aaret 1881.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem en 1881.

		Kr.
A. Indtægter:		
1.	Betalingen for de Sindssvage (400 Kr. aarlig for Personer hjemmehørende i Trondhjems By og begge de trondhjemske Amter, og 480 Kr. aarlig for Personer fra andre Distrikter)	26 855.68
	Hertil lægges hvad Betalingen vilde have udgjort for Gratisterne: August Lied og Erik Skarsem (à 400 Kr. aarlig), i Tilfælde man skulde have havt Refusion ogsaa for disse	800.00
		27 655.68
2.	For Salg af plødset Taugværk 387.88	
	- - - forarbejdede Fabrikata: Uldstrømper og Vanter 17.30	
	- - - 836 R Jern (af et kasseret Varmeapparat og af forbrændte Ovnsrister) 16.72	
	Og indkommet for udført Arbejde for Private (Binding af Sildegarn og Plødsning af Drev) 119.70	
		541.60
		28 197.28
B. Udgifter:		
1.	Løn til Økonomen (som Forvalter) og Betjeningen	3 027.51 $\frac{1}{3}$
	Bespisning for Betjeningen	2 515.40 $\frac{2}{3}$
	Do. for de Sindssyge	13 026 02 $\frac{1}{3}$
	Do. for Gratisterne	394.98 $\frac{2}{3}$
		18 963.93
	Hertil kommer da — efter Anmærkningen paa f. A.s Oversigt — det Økonomen tilstaaede Tillæg i Bespisningspengene for Betjeningen for Tidsrummet fra $\frac{1}{7}$ til $\frac{31}{12}$ 80 42.93 $\frac{1}{3}$	
	samt for Halvkoste og for Diæten for samme Tidsrum 41.10 $\frac{2}{3}$	
		84.04
	Lateris	19 047.97
		28 197.28

	Transport	Kr.	Kr.
		19 047.97	28 197.28
ligedes for Januar Maaned 1881:			
for Betjeningen	7.23 ^{1/3}		
- Halvkosten og Diæten	7.20		
		14.43 ^{1/3}	
		19 062.40 ^{1/3}	
2. Medicinaludgifter:			
a. Medikamenter:			
for 4de Kvartal 1880	198.59		
- 1ste — 1881	192.86		
- 2det — »	195.55		
- 3die — »	257.62		
NB. for 4de Kvartal er Regning endnu ikke indløben.			
	844.62		
b. Vin	33.40		
		878.02	
3. Begravelsesomkostninger		100.59	
4. Anskaffelser, Reparationer og Arbejdspenge.			
a. Inventariet	1 753.87		
b. Husreparationer	1 433.21		
c. Nyt Plankeverk	511.57		
d. » Varmeapparat	458.03		
e. Indredning af et Kvistværelse . .	371.80		
f. Hus- og Klædevask:			
Vaskekonernes Aflønning og Be-			
spisning	315.89		
Sæbe og Soda etc.	173.50		
	489.39		
g. Sengehalm	259.38		
h. Diverse	401.77		
		5 679.02	
5. Lys og Brænde.			
a. Gasforbrug	707.70		
b. Talglys (48 R)	24.00		
c. Jordolie (47 Potter)	14.10		
d. Fyrkul (300 Tdr.), med Kjørsel og Indlempning	577.00		
	Lateris	25 720.03 ^{1/3}	28 197.28

		Kr.	Kr.
	Transport	25 720.03 ^{1/3}	28 197.28
e. Brænde (71 ^{1/2} Fv. Birke- og 123 Fv. Gran- & Furuved, med Kjørsel).....	2 214.45		
		3 537.25	
6. Skatter og Afgifter.			
a. Brandskat.....	229.74		
b. Vandafgift.....	56.00		
c. Assurance-Præmie for Asyls Inventarium.....	40.00		
		325.74	
7. Avertissementsomkostninger.....		3.88	
8. Lægens Løn.....	1 200.00		
Personligt Tillæg.....	720.00		
Husleiegodtgjørelse.....	280.00		
		2 200.00	
Efter Ovenstaaende sees Udgifterne at overstige Indtægterne, og at Hospitalsstiftelsens Tilskud udgjør.....			3 589.62 ^{1/3}
		31 786.90 ^{1/3}	31 786.90 ^{1/3}

Af den konst. Direktør, Reservelæge Holmboes Beretning om Rotvold Sindssygeasyls Virksomhed i Aaret 1881.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold en 1881.

Uhelbredede udgik 22 Mænd og 18 Kvinder, tils. 40. Af disse vare 11 privat indlagte, og udrekvireredes af sin Familie dels af økonomiske, dels af andre Grunde. 1 overflyttedes til Trondhjems Asyl, og 1, der var hjemstavsberettiget i Kristiania, til Kristiania Asyl. De øvrige 27 vare uhelbredelige, men rolige Syge, der udskeves som skikkede til privat Forpleining. Heraf bleve 6, 4 Mænd og 2 Kvinder, ved Asylets Mellemkomst anbragte i privat Forpleining i Malviks Sogn af Strindens Prestegjeld; de øvrige 21 hjemsendtes til sine respektive Hjemsteder. Med Hensyn til den i dette Aar paabegyndte Udsættelse af uhelbredelige Sindssyge i Malvik skal jeg tilføie nogle Oplysninger. Da det her som andetsteds jevnlig har vist sig vanskeligt at faa selv ganske rolige og ret arbejdsføre Syge privat anbragte i deres Hjembygd, hvor de ofte paa et tidligere Stadium af sin Sygdom have gjort sig frygtede af sine Omgivelser, har Asylet oftere været udsat for Overfyldning, fordi det blev forlænge belemret med saadanne Uhelbredelige, som strengt taget ikke behøvede Asylforpleining. For om muligt at raade Bod herpaa, henvendte man sig i Vinteren 1881 til et Par ansete Gaardbrugere i Malvik Sogn (ca. 1 Mil fra Asylet) og forespurgte, om de selv eller nogen af deres Naboer vilde være villige til mod en rimelig Godtgjørelse at modtage saadanne Syge i Forpleining. Der meldte sig strax flere med Tilbud herom; et Par dertil skikkede Syge bleve, efterat fornøden Bemyndigelse fra vedkommende Rekvirent var indhentet, udsatte; og da disse Forsøg løb heldig af, blev, som nævnt, i Løbet af 1881 ialt 6 Syge anbragte paa samme Maade. Jeg kan hertil føie, at i de 5 første Maaneder af 1882 ere endvidere 3 mandlige Syge udsatte i denne Bygd. Den aarlige Godtgjørelse for de Syges Forpleining har været fastsat for Mænd til Kr. 200—250, og for Kvinder til Kr. 180—200. For hver Syg er ved Udsættelsen bleven opstillet en Kontrakt, hvori vedkommende Forpleiers Pligter ligeoverfor ham ere fastsatte, væsentlig i Overensstemmelse med Indredepartementets Cirkulære af 30te April 1850, dog saaledes, at i Tilfælde af, at den Syges Tilstand forværres, Tvangsmidler ikke af Forpleieren paa egen Haand maa anvendes, men Anmeldelse strax gjøres enten til Direktøren ved Rotvold Asyl eller til Distriktslægen, hvis Anordninger da blive at befølge. Som Regel ved Udsættelsen er endvidere iagttaget, at enhver, som ønsker at modtage Sindssyge i Forpleining, maa medbringe Attest fra Malvik Fattigkommission eller anden Autoritet for, at han ansees personlig skikket dertil, og at hans Kaar ere saadanne, at han kan byde den Syge, forsvarlig Røgt og Pleie. Til lige paasees det, at Ingen har mere end én Syg ad Gangen til Forpleining, og

at Ingen udsættes, medmindre han ansees skikket til at deltage i sin Værts og hans Families Samliv.

Fra alle de hidtil udsatte Syge har Asylet havt Efterretninger, og enkelte af dem har Undertegnede personlig tilseet; saavidt jeg har erfaret, har de det godt og forvolde ikke sine Værter mere Besvær, end at disse finde sig tjent med at beholde dem hos sig. Der indkommer fremdeles hyppig Tilbud baade fra Malvik og de tilstødende Bygder om at modtage Syge i Forpleining; man har imidlertid hidtil ikke taget Hensyn til andre end de fra selve Malvik, da det navnlig for Kontrolens Skyld maa ansees heldigst, at de Syge ere anbragte saa nær Asylet og hverandre indbyrdes som muligt.

Efterhvert som Befolkningen derinde bliver mere fortrolig med at have disse Sindssyge om sig og faar Øvelse i at pleie og omgaaes dem, har jeg Haab om, at der paa denne Maade skal kunne udvikle sig en liden Koloni af private Sindssygehjem i denne Bygd. Derved vilde baade Asylet opnaa en lettere Adgang til Evakuation af sine rolige, uhelbredelige Syge, og det Offentlige en Formindskelse i de — paa disse Kanter ofte temmelig betydelige — Skydsudgifter, som maa udredes, naar de Syge ved senere indtrædende Forværelse paany maa indlægges paa Asylet.

For de Dødes Vedkommende hidsættes følgende mere specielle Oplysninger:

a. Mænd.

1) L.-No. 1076, H. L., 51 Aar gl. Kjøbmand fra Throndhjem, indkom paa bedre Forpleining $2\frac{1}{2}$ 1881 med Symptomer paa temmelig fremskreden Paralysis generalis, saavel somatiske: ataktisk Gang, kludret Tale, Pupilledifference, begyndende Synsnerveatrophi, — som psykiske: stærk Sløvhed, saa han endog ganske miskjendte sine Omgivelser, idelig Stemningsvexel, imbicil Snakken om sine umaadelige Kræfter og sin glimrende Forretning, Da han tildels sølede med sine Dejecta og forstyrrede sine Medpatienter ved at banke paa Dørene syngende Psalmer o. s. v., blev han anbragt i Isolationsværelset i A, idet dog vedkommende Vogter, som laa i Sideværelset, fik Ordre til hyppig og navnlig saa ofte han hørte nogen Støi, at se ind til den Syge. Natten til $12\frac{1}{3}$ vaagnede Vogteren ved at Patienten gik oppe paa Gulvet, idet han sang og skreg; han gik da ind til ham og fik ham uden Vanskelighed til at gaa tilsengs igjen. Senere bemærkedes ingen Uro fra Patientens Værelse; men da Vogteren om Morgenen kom ind til denne, viste det sig, at han ved Hjælp af et Haandklæde havde hængt sig i det foran Ovnen staaende Jerngitter. Foruden de sædvanlige Tegn paa Kvælningsdød fandtes ved Sektionen Ødem i Hinderne, Sammenvoxninger mellem Pia og Corticalis, Atrophi af Frontallappens Gyri og af høire Nerv. opticus; endvidere udbredt Atheromasi og tildels Forkalkninger i de større Arterier, Insufficiens af Aortaklapperne og Hypertrophi af venstre Ventrikel. Angaaende dette Dødsfald skal jeg forøvrigt tillade mig at henvise til de Redegjørelser, som Direktør Selmer under $5/481$ og Asylets Kontrolkommission under $26/4$ s. A. har tilstillet det kgl. Departement. —

Efterat Departementet under ²¹/₁₀ f. A. havde meddelt sit Samtykke til, at de om Isolationsrummenes Ovne anbragte Jerngitre efterhaanden ombyttes med Murkapper, er denne Forandring allerede udført i Isolationsrummene i Am. og Akv., hvorved jeg haaber, at Faren for lignende Ulykkestillælde skal blive betydelig formindsket.

2) L.-No. 596, O. A., 39 Aar gl. Arbejder fra Jølster. indkom ²³/₈76. Han var 3 Aar iforveien kommen sindssyg hjem fra Australien, hvor han i nogen Tid havde opholdt sig. Allerede ved Indkomsten var Tilstanden fuldstændig dement og holdt sig senere temmelig uforandret med Sløvhed, Uvirk-somhed, trodsigt, indesluttet Væsen og af og til Ødelæggelseslyst, som syntes motiveret ved uklare Forestillinger om, at han eiede Asylet og dets Bohave og havde Ret til at gjøre dermed, hvad han vilde. — Fra Oktober 1880 optraadte Symptomer paa Lungetæring, hvortil snart ogsaa kom Diarrhoe; Sygdommen gjorde rapide Fremskridt, og han døde ³/₈81. — Sektionen viste: flere større og mindre Kaverner, samt udbredt Tuberkelinfiltration i begge Lungers øvre og i høire Lunges midtre og tildels nedre Lap; tuberkuløse Saar i Larynx med delvis Arrosion af Cart. arytenoideæ; Amyloiddegeneration af Leveren og — i mindre Grad — af Nyrerne; tuberkuløse Saar i Tyndtarmens Slimhinde og tilsvarende Tuberkelgrupper i Serosa. I Hjernen kunde — uagtet Sindssygdommen havde varet saalænge — makroskopisk intet Sygeligt paavises.

3) L.-No. 1094, Z. S., 50 Aar gammel Gaardmand fra Stangvik, indkom ¹³/₄81 lidende af Melancholi. Hans stærkt deprimerede Stemning syntes navnlig fremkaldt ved forskellige gastriske Symptomer, hvoraf han i længere Tid havde lidt. Han ansaa nemlig disse som selvforskyldte paa Grund af Udsvævelser, hvortil han i sin Ungdom havde hengivet sig; og Selvbredelserne herover blev ofte saa stærke, at der optraadte formelige Raptus melancholici. Hans Kræfter vare allerede ved Indkomsten smaa, Nattesøvnen daarlig; han led af idelige Brækninger og Diarrhoe, afvejlende med Obstruktion, Dysuri, Anfald af universel Tremor, samt de forskjelligste Smerter rundt omkring i Legemet. I Regelen holdt han Sengen. ²²/₆ havde han ved Hjælp af en liden Spiger faaet dirket op en af Vogternes Kommodeskuffer og der faaet fat paa en Barberkniv, hvormed han bag en Busk i Afdelingshaven overskar den ene Art radialis og forsøgte at overskjære Halsen, uden at Snittet dog rammede Luftrøret eller noget af de store Kar. Heldigvis var Hjælp strax forhaanden, Blødningen blev stanset og Saarene suturerede; Inden 3 Uger var der fuldstændig Tilheling uden Abscesdannelse. Efter dette Selvmordsforsøg var imidlertid Stemningen endnu mørkere end før; af og til Næringsvægring flere Dage i Træk. — Fra ²⁶/₇ indfandt sig Symptomer paa Dysenteri stedse hyppigere, tynde og slimede, tildels blodblandede Afføringer, ledsagede af Tenesmer, rivende Smerter i Underlivet og Febrilia (Temp. indtil 39.8). Med sine allerede i forveien stærkt medtagne Kræfter bukkede han snart under for Sygdommen og døde ¹⁶/₈. Ved Sektionen fandtes Hjernens tynde Hinder ødematøse og hist og her fortykkede; Ependymet i Sideventriklerne noget granu-

leret; Lungerne hypostatisk, med endel Slimansamling i Bronchierne. Pancreas var paafaldende stor, af lys Farve, syntes, navnlig i Cauda, ujevnt indureret. Ventriklen noget udvidet. Tyktarmens Slimhinde overalt stærkt rød, navnlig over Folderne og Folliklerne; svarende til disse fandtes paa mange Steder talrige Saar, dels af rundagtig, dels mere langstrakt og forgrenet Form; i størst Mængde fandtes disse Saar i Colon transversum, men de kunde ogsaa paavises helt ned til Sphincter ani.

4) L.-No. 1053, K. V., 24-aarig Tjenestdreng fra Yterøen, indkom ¹⁶/₁₁₈₀. Sygdommen havde ved Indlæggelsen været ca. 2 Aar og var allerede gaaet over i fuldstændig Dements. Han var sløv og urenlig, spiste sine Exkrementer og sølede med dem paa forskellige Maader. Samtidig med at han ofte flere Dage i Træk nægtede at tage Næring til sig, tyggede og spiste han Klædningsstykker, Træfliser, Halm o. s. v. Sin meste Tid tilbragte han tilsens i Celle; bragte man ham ind paa Forsamlingsværelset, spyttede og bed han om sig, dundrede paa Dørene og gav sig ikke til Ro, førend man igjen lod ham komme tilbage til Cellen, hvorpaa han meget ilfærdigt løb op i Sengen og puttede sig ind under Sengklæderne. — I August 1881 fik han Diarrhoe, i Begyndelsen afvexlende med Obstruktion, senere vedvarende og stadig tiltagende. Der optraadte Furunkler rundt om paa Kroppen, Kræfterne aftog rask, og ⁵/₁₀ døde han. Sektion: Hjernens tynde Hinder blege og lidt ødematøse; Hjernesubstansen seig og fast; Ventriklerne noget udvidede. Lungerne hypostatisk. Mavesækkens Vægge stærkt fortykkede, ligesom sammenskrumpne, med frempringende Trabekler; Mucosa injiceret og slimbelagt. Tarmenes Slimhinde ligesaa, men uden at der kan paavises noget Saar.

5) L.-No. 1065, J. D., 53 Aar gl. Møllekjører fra Strinden, indkom ⁵/₁₈₁. Biberius i høi Grad; havde tidligere haft et, eller maaske flere maniakalske Anfald, og havde før Indlæggelsen en Maanedes Tid været søvnløs, urolig og forvirret. Uroen vedvarede under næsten hele hans Ophold paa Asylet; han var i næsten uafbrudt Bevægelse, sang og skreg, dansede, slog og bed om sig, snart i lystig, snart i vredladen Stemning og under Paavirkning af de forskjelligste Hallucinationer. Alle anvendte beroligende Midler syntes ganske virkningsløse. Da han ved sin stadige Uro tirrede sine Medpatienter og derved jævnlig var udsat for Mishandlinger fra deres Side, laa han i Regelen tilsens i Celle; men af og til, naar han var roligere, forsøgtes han paa Forsamlingsværelset i D. Under et Ophold der var han bleven puffet overende af en Medpatient og havde derefter ynket sig endel. Han blev strax bragt tilsens igjen; men Kræfterne aftog hurtig, Aandedrættet blev frekvent og besværet, Madlysten tabte sig rent, og efter 5—6 Dage døde han ¹⁵/₁₁. Ved Sektionén fandtes: Serøs Ansamling i Subdural- og Subarachnoidealrummene, flekvis Fortykkelse af de tynde Hinder, Atrophi af Frontallappens Gyri, Granulationer i Sideventriklernes Ependym. Det 5te venstre Ribben fandtes fraktureret lige ved Forbindelsen med Ribbensbrusken; i Omkredsen af Bruddet begyndende Abscesdannelse og friske Adhærensers mellem Brystvæggen og Lungen,

hvis tilstødende Parti i noget Omfang var infiltreret med Pus. Rundtom i begge Lunger samt i Nyrene fandtes talrige smaa Abscesser.

Det blev i Anledning af dette Tilfælde, hvor Ribbensbruddet utvivlsomt har dannet Udgangspunktet for den dræbende Pyæmi, nøie undersøgt, om denne Læsion muligens skulde være bibragt den Syge af nogen Vogter, eller om ikke ialfald Uheldet kunde været undgaaet ved større Agtpaa-givenhed fra Vogterpersonalets Side. Det første var imidlertid bevislig ikke Tilfælde; og der kom heller ikke Noget for Dagen, som tydede paa, at der i sidstnævnte Henseende kunde lægges Nogen Noget tillast. Hvor, som Tilfældet er i Celleafdelingen, ialfald i Vintermaanederne, 12—14 urolige og tildels voldsomme Patienter maa tilbringe hele Dagen sammen i et forholdsvis lidet Forsamlingsværelse, anser jeg det heller ikke muligt for Vogterne, selv med den største Agtpaaivenhed, i alle Tilfælde at forhindre, at de Syge bibringe hverandre det Slags Læsioner.

b. Kvinder.

1) L.-No. 800, 56-aarig Gaardmandsdatter fra Folden, indkom paa Asylet ⁹/₅₇₈. Sygdommen skulde efter de medfølgende Oplysninger blot have varet 17 Aars Tid, men hun var allerede ved Indlæggelsen fuldstændig dement. I Begyndelsen viste hun sig dygtig urolig og aggressiv, men efterhaanden sank hun hen i etslags Sløvhedstilstand, sad sammenkrøben i en Bænk det meste af Dagen, beskæftiget dels med at plukke Drev, dels med at pille sine Klæder itu; var tillige jævnlig urenlig. — ³⁰/₁₂₈₀ blev hun angreben af Dysenteri under den Epidemi af denne Sygdom, som dengang herskede paa Asylet; Tilfældet antog rask et meget ondartet Præg; der kom høi Feber, ledsaget af dynamiske Symptomer. ⁵/₁₈₁ optraadte der inflammatorisk Svulst i venstre Parotis (Metastase). ¹²/₁ pludselig soporøs Tilstand, hvorunder der snart bemærkedes Skjævhed i Ansigtet, høire Mundvinkel trukken udad; Strabismus divergens paa høire Øie. Samme Dags Eftermiddag døde hun. Sektion: De tynde Hinder opake og ødematøse; Hemisphærerens hvide Substans stærkt blodprikket, seig og resistent. Hjertets Atrier og Ventrikler fyldte med mørkt, næsten tjæreagtigt Blod, hvori der flød nogle smaa slappe Koagler. Tyndtarmens Slimhinde injiceret og svullen lige fra Coecum i tiltagende Grad nedover til Sphincter ani. Injektionen var stærkest udtalt langs Folderne og over Folliklerne; fra S. romanum af og nedover vare disse Partier besatte med en Mængde temmelig dybtgaaende og tildels konfluerende Saar; strax ovenfor Sphincter enkelte dybere gaaende Abscesser. Tyktarmens Indhold var flydende, graaligt, stærkt slimblandet; Tarmvæggene ødematøse; Serosa gjenemdraget af udvidede Kar og paa enkelte Steder fibrinøst belagt. I Gland. Parotis diffus Pusinfiltration.

2) L.-No. 1052, G. G., 28 Aar gl., Gaardmandsdatter fra Aure, af stærkt disponeret Slægt, indkom ²⁹/₁₀₈₀. Sindssygdommen var begyndt allerede i Pubertetsaarene, havde fra først af ytret sig ved degenerativ Karakterforandring: Usædelighed, Ondskab, Løgnagtighed. Hun satte ud infame Rygter om sine Forældre og mishandlede sit eget, uægte Barn, saa at det maatte tages

fra hende; tllsidst blev hun saa pirrelig og vredladen mod sine Omgivelser, at hun maatte indlægges paa Asylet. Her laa hun fordetmeste henslængt i en Krog paa Gulvet, beskjæftiget med at pille sine Klæder itu eller suge paa sine egne Brystvorter; af og til optraadte Raptus af Uro, hvorunder hun kunde være temmelig voldsom. Hun var ikke at formaa til Arbeide; al Sands for Anstændighed og Renlighéd var ganske borte. $\frac{27}{48}$ fik hun gjentagne Brækninger, klagede over Hovedpine, vilde ikke spise; der optraadte Fieber med middelshøi Temperatur; Sensoriet blev uklart og hun laa stadig og smaaamrede. $\frac{8}{5}$ viste sig Symtomer paa Lammelse af h. Nerv. oculomotorius, Tænderskjæren, Rykninger i Krop og Lemmer, tilsidst Koma. $\frac{12}{5}$ døde hun. Sektion: Hjernens bløde Hinder ødematøse og paa enkelte Steder, navnlig over Chiasma og Pons Varoli, noget pusinfiltrerede. Paa disse Steder og i Fossa Sylvii talrige miliære Tuberkler. Sideventriklerne stærkt udvidede. Ogsaa i begge Lunger, Milten Leveren og Nyrene fandtes Miliærtuberkler.

3) L.-No. 1074, O. H., 50-aarig Husmandsdatter fra Rennebo, indkom $\frac{21}{2}$ 1881. Efter de forøvrigt meget sparsomme Oplysninger, der kunde skaffes tilveie, havde hun nydt en god Helbred, indtil hun nogen Tid før Indlæggelsen paa Asylet begyndte at lide af Hovedpine; en Stund efter begyndte hun «under en stærk Forkjølelse» at «styre» og tale forvirret. Natten til $\frac{5}{2}$ (2 Uger før Indlæggelsen) for hun pludselig op af Sengen og overfaldt sin gamle Fader, viste sig senere farlig baade ligeoverfor sig selv og andre. Ved Indkomsten paa Asylet var hun urolig med ringe Selvbevidsthed; Stemningen vexlede idelig; snart græd hun, snart smilede hun paa en fjollet Maade; var ofte i høi Grad libidinøs. Efterhaanden blev hun mere slap og døsig. Ernærings-tilstanden var daarlig, Ansigtet graablegt, Kræfterne smaa; Huden var tør og slap, og Perspirationen havde en egen, ubehagelig Lugt. Afføringen var meget uregelmæssig, snart Diarrhoe, snart Obstruktion. Hun klagede stadig over Smerter, dels i Ryggen og Underlivet, dels i Hovedet. I Underlivet en næsten barnehovedstor Svulst (Ovarialcyste). Albumin fandtes ikke i Urinen ved de Par Undersøgelser, som bleve foretagne; da hun stadig lod Vandet i Klæderne, var der sjelden Anledning til at udføre saadanne Undersøgelser. — I den første Tid efter Indlæggelsen tiltog hun lidt i Huld, men siden gik det stadig nedover. I Mai fik hun en Karbunkel i Nakken, som yderligere medtog Kræfterne. I Begyndelsen af Juni optraadte Diarrhoe, som stadig blev mere kollikvativ og hyppig var ledsaget af Brækninger; tilsidst Ødem i Underextremiteterne. $\frac{25}{7}$ døde. Ved Sektionen fandtes: Flekvis Fortykkelse af de tynde Hinder, navnlig over Frontallappen; Ødem i Hinderne og Hjernen. Udtalt Granulær-Atrophi i begge Nyre: «Nyrene smaa og slappe, Overfladen stærkt, uregelmæssig granuleret; mellem Granulationerne en Mængde Cyster af indtil Valnøds Størrelse, indeholdende dels gulagtige, gelatinøse Masser, dels en mere eller mindre plumret Vædske. Ved Gjennemskjæring vise disse Cyster sig at indtage det meste af Nyrenes Volum, saaat der kun er Rester tilbage af Nyre-substansen, navnlig af Corticalis. Desuden fandtes Udvidning af Mavesækken

og Hyperæmi af Tyktarmens Slimhinde. I den øvre Del af Vagina en betydelig Striktur, rimeligvis Følge af Puerperium for 8 Aar siden. Endelig fandtes den omtalte Ovarialsvulst at være en enrummet Cyste, næsten uden Adhærensers med Omgivelserne.

Jeg har troet at burde omtale denne Patient saavidt udførlig, fordi her synes at foreligge et taalelig sikkert Exempel paa Sindssygdom udviklet paa uræmisk Basis, som Følge af Granulær-Atrophi af Nyrerne. De første Symptomer paa denne Affektion optraadte nemlig saa umiddelbart før Sindssygdommen og paa en saadan Maade, at man nødes til at antage et Kausalforhold mellem dem. — Det bemærkes, at vedkommende Patient var af sund Familie, og at der ikke lod sig paavise noget andet Aarsagsmoment, hvormed Sindssygdommen kunde sættes i Forbindelse.

4) L.-No. 1116, M. H., 32-aarig Tjenestepige fra Gloppen, indkom ²⁹/₆₈₁. En Maanedes Tid før Indlæggelsen, medens hun var Reconvalescent efter en »Underlivsbetændelse,« var der optraadt en maniakal Tilstand med stærk Bevægelsestrang og Hang til Voldsomhed, som holdt sig uforandret efter Indkomsten. Under den næsten uophørlige Agitation svandt Kræfterne mere og mere; hun afmagredes hurtig, der optraadte Ødemer i Hænder og Fødder, tilsidst ogsaa Diarhoe, og hun døde ²³/₈. Ved Sektionen fandtes intet Væsentligt ved Hjernen; Mavesækkens og Tarmkanalens Slimhinde rød, vulstet og slimbelagt.

5) L.-No. 1082, A. U., 34-aarig Tjenestepige fra Evindvik, indkom ⁴/₃₈₁. Hun var omtrent ¹/₂ Aar iforveien begyndt at klage over »Tyngde i Legemet«, havde tabt Søvn og Arbejdslyst; og der havde efterhaanden udviklet sig en Melancholi med Fordømmelsesfrygt og Jammer over hendes store Syndeskyld. Efter Indlæggelsen paa Asylet nogen Bedring; men snart blev hun igjen lige mørk og indesluttet, gjorde et Par Strubningsforsøg og begyndte at nægte at tage Næring til sig, saa hun i flere Dage maatte tvangsfodres. Efterhaanden blev Tilstanden mere og mere agiteret, med næsten uafbrudt Skrigen og Hændervriden. Fra Midten af Mai Hoste og hyppige Brækninger; der optraadte snart tydelige Symptomer paa Phthisis i hektisk Feber, Afmagring, Dæmpning i høire Lungetop. Fra ²²/₈ Diarhoe, med tyndtflydende, copiose Udtømmelser. ⁴/₉ døde hun. Ved Sektionen fandtes: Hyperæmi af Hjernehinderne og den hvide Substans, Udvidning af Sideventriklerne; atheromatøs Affektion af Aortaklapperne; i høire Lunges Top en større Kaverne, og i begge Lunger flere Tuberkelansamlinger; Amyloiddegeneration af Lever og Nyrer; flekvis Hyperæmi af Tarmkanalen.

6) L.-No. 1120., K. G., 75-aarig Husmandskone fra Lekø, indkom ¹⁵/₇₈₁. Høsten iforveien havde hun begyndt at vise sig urolig med Tilbøielighed til at streife omkring. I Begyndelsen syntes hun at trykkes af religiøse Bekymringer, men snart gik Tilstanden over i ren Forvirring med ganske usammenhængende Snak og tiltagende Sløvhed. Paa Asylet var hun meget urolig, famlede uophørlig omkring Væggene og nappede i de andre Syge under

uforstaaelig Enepassiar. Da hun led af stærkt fremskreden Linsefordunkling og var meget usikker i sine Bevægelser, var hun herunder idelig udsat for Stød og Fald. Fra $\frac{3}{9}$ begyndte hun uden bekjendt Aarsag at blive mattere og se uslere ud, holdt sig rolig i Sengen. Den følgende Dag havde hun et hurtigt forbigaaende Anfald af Bevidstløshed, hvorunder bemærkedes Skjævhed i Ansigtet og smaa Rykninger i Lemmerne. $\frac{15}{9}$ et lignende Anfald, men af længere Varighed; efter at have ligget 3 Døgn i en komatøs Tilstand, døde hun $\frac{18}{9}$ 81. Sektion: Næsten total Sammenvoxning mellem den ujævnt fortykkede Dura og Lacunar; Ødem i de tynde Hinder; atheromatøs Degeneration af Karrene paa Basis; et ærtstort Aneurysma i høire Art. fossæ Sylvii. Saavel Mitral- som Aortaklapperne ujævne og knudrede, sidstnævnte insufficiente; højgradig Atheromasi i Aorta og de større Arterier. Emphysem og Hypostase i Lungerne.

7) L.-No. 1131, 48 Aar gl. Gaardmandskone fra Ladvik i Sogn, indkom $\frac{16}{9}$ 81. Hun tilhørte en stærkt disponeret Slægt og havde i de sidste Aar havt flere kortvarige Anfald af Sindssygd. 3—4 Maaneder før Indkomsten var hun begyndt at klage over Hovedpine og Præcordialangst, og siden havde der efterhaanden udviklet sig en stærkt agiteret Melancholie med Hørelshallucinationer og Trang til Ildspaaættelse. Hun var ogsaa efter Indlæggelsen meget urolig, navnlig om Nætterne, da hun løb omkring i Cellen under Skrig og Hænderveden. Allerede strax efter Indkomsten optraadte Symptomer paa Pneumoni, hvorefter hun hurtig kollaberede og døde $\frac{21}{9}$. — Ved Sektionen fandtes pneumonisk Engouement og tildels begyndende Hepatisation i venstre Lunges nedre Lap, og fibrinøst Belæg paa den tilsvarende Del af Pleura.

8) L.-No. 1059, P. K., 51 Aar gl., Embedsmands Datter, fra Stenkjær, indkom $\frac{1}{12}$ 80. Hun tilhørte en stærkt disponeret Slægt og havde ligesom Ungdommen af været trist og pirrelig af Temperament. I senere Aar led hun af Hallucinationer navnlig for Hørelsen, der igjen fremkaldte Forestillinger om Forfølgelse og Forurettelse; og herved blev hendes Sind endmere bittert og heftigt. Hun var derhos yderst afmagret og ussel, som Følge af idelige Metrorrhagier fremkaldte ved et stort Uterinfibroid, som hun i en Aarrække havde havt. Paa Asylet holdt hun den hele Tid Sengen, var som oftest rolig, men misfornøiet med Alt og yderst mistænkelig ligeoverfor sine Omgivelser, som hun stadig beskyldte for at staa i Forbindelse med de fiendtlige Stemmer, hun om Natten hørte omkring sig. Af og til optraadte Forgiftningsfrygt og som Følge deraf Næringsvægring, som maatte bekjæmpes dels ved Tvangsfodring, dels ved Kussmaulske Æggeklysterer. Samtidige hyppige Uterinblødninger, tildels saa copiose, at Tamponade maatte anvendes. — Paa dette Trin holdt Tilstanden sig saa temmelig uforandret, indtil hun i Slutningen af November blev angreben af Dysenteri, hvoraf hun døde $\frac{7}{12}$. Ved Sektionen fandtes intet Væsentligt i Hjernen. Tyktarmens Slimhinde var injiceret og opflosset; Epithelet delvis afstødt; i Rektum flere follikulære Saar. Uterin-

svulsten viste sig at være et submukøst Myosarcoma af næsten Barnehoveds Størrelse og udgaaende fra Fundus.

9) L.-No. 421, L. S., 40-aarig Tjenestepige fra Trondhjem, indkom ²¹/₅75, efterat hun i 9 Aar havde opholdt sig paa Trondhjems Asyl. Hun led jævnlig af Hørelsesshallucinationer, troede sig bagtalt og forurettet af sine Omgivelser, og var derfor somoftest vrang, tvær og indesluttet. Af og til optraadte Anfald af Heflighed, hvorunder hun kunde vise sig yderst vredladen, navnlig i de første Aar af sit Ophold her paa Asylet. Periodevis kunde hun ogsaa være ret medgjørlig, arbejdede da gjerne og med adskillig Dygtighed; hun ytrede da ofte Erkjendelse af sin Sygdom og bad om Tilgivelse for, hvad hun under Anfaldene kunde have forset sig i. I Februar 1881 begyndte hun at lide af Diarrhoe og Underlivssmerter, ofte ogsaa af Brækninger; udover Vaaren kom der Hoste, og der fandtes nu Tegn til tuberkuløs Affektion af højre Lungetop. Sygdommen udviklede sig hurtig, og hun døde ²⁸/₁₂. Ved Sektionen fandtes en Mængde større og mindre Kaverner, samt udbredt Tuberkel-infiltration i begge Lunger; Amyloiddegeneration af Milten; talrige tuberkuløse Saar spredte over hele Tarmslimhinden og svarende til dem Tuberkelgrupper i Serosa.

Af de 2 Mænd, der bleve indlagte til Observation, var den ene tilbageliggende ved Aarets Udgang. Den anden, som af vedkommende Overøvrighed var bleven indlagt, fordi der var Spørgsmaal om at reise Justitssag mod ham, grundet paa en Selvanklage for Blodskam, som han skulde have begaaet for 20 Aar siden, viste sig snart at lide af Melancholi med saagodtsom alle til denne Sindssygdomsform hørende Symptomer. Efter at Erklæring herom var afgiven, udskreves han, men indlagdes umiddelbart efter som lidende af Melancholi paa Asylet og opholder sig fremdeles her.

Ballance-Oversigt

over Indtægts- og Udgiftsbeløb efter de forskellige ved **Rotvold** Asyl
førte Regnskaber for Aaret 1ste Juli 1880—30te Juni 1881.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Rotvold ^{1/780}—^{30/681}.

Indtægter:

	Kr.	Kr.	Kr.
Beholdning 1ste Juli 1880:			
1. I Kasse		1 323.33	
2. - Trondhjems Sparebank		10 000.00	
3. - Nordenfjeldske Kreditbank		7 000.00	
4. Tilgodehavende for Syge		26 773.53	
5. Andet tilgodehavende		145.80	
6. Proviant, Brænde, Belysningsgjenstande, Jordbrugets Beholdning og Beklædnings- gjenstande		11 710.24	
Beklædningsgjenstandenes Værdi Kr. 3 003.01.			56 952.90
Kurpenge		93 135.88	
hvoraf indbetalt Kr. 69 369.51.			
Erstatning for Beklædning	9 549.58		
hvoraf indbetalt Kr. 7 044.97.			
Anden Indtægt af Arbeidsvirksom- heden	2 348.46		
Værdi af Beholdningen 30te Juni 1881: af Materialier Kr. 787.11 » Beklædningsgjenst. » 3 832.36			
	4 619.47		
	16 517.51	16 517.51	
Udgifterne (Konto M.) var	10 717.15		
altsaa Overskud	5 800.36		
Haven	1 619.84	1 619.84	
Udgifterne (Konto N.) var	949.29		
altsaa Overskud	670.55		
Lateris		111 273.23	56 952.90

	Kr.	Kr.	Kr.
Transport		111 273.23	56 952.90
Jordbruget:			
1. Produkter leveret Asylet	13 763.90		
2. Gjødsel til Haven	53.00		
3. Halm	360.00		
4. Kjørsel for Asylet	1 512.80		
5. Salg af Kalve, Huder, Skind m. m.	532.70		
6. Pladsafgift	42.40		
7. Diverse Indtægter	472.00		
	16 736.80		
Beholdning 30te Juni 1881	1 596.20		
	18 333.00	18 333.00	
Udgifterne (Konto O.) var	15 213.66		
altsaa Overskud	3 119.34		
Forskjellige Indtægter		1 005.16	130 611.39
			187 564.29
Den 1ste Juli 1880 udgjorde Beholdningen	56 952.90		
» 30te Juni 1881 » » »	62 362.29		
Kapitalen forøget med	5 409.39		

Udgifter:

	Kr.	Kr.	Kr.
A. Lønninger		20 907.07	
B. Bøspisningen udbetalt	53 459.08		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880	3 975.19		
	57 434.27		
1. Kontant Indtægt Kr. 4 612.30			
2. Beholdningens Værdi 30/681 « 3 847.77	8 460.07		
		48 974.20	
Lateris		69 881.27	

	Kr.	Kr.	Rr.
Transport		69 881.27	
89 046 Bespisningsdage à 55 Øre pr. Dag.			
C. Arbejdspenge og Adspredelse for Syge		1 226.54	
D. Bygningernes og Vandledningens Vedligeholdelse udbetalt	4 346.97		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880 ..	208.06		
— — 30te Juni 1881.	4 555.03 212.47	4 342.56	
E. Inventariet udbetalt	3 230.54		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880 ..	96.96		
— — 30te Juni 1881.	3 327.50 21.00	3 306.50	
F. Belysningen udbetalt	3 441.04		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880 ..	616.37		
— — 30te Juni 1881.	4 057.41 888.76	3 168.65	
G. Brænde udbetalt	11 817.00		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880 ..	2 577.00		
— — 30te Juni 1881.	14 394.00 3 121.75	11 272.25	
H. Medicinske Fornødenheder		1 821.37	
I. Bibliotheket		370.55	
K. Kontorudgifter		402.08	
L. Renholdelsen udbetalt	1 597.85		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880 ..	125.74		
— — 30te Juni 1881.	1 723.59 139.45	1 584.14	
Lateris		97 375.91	

	Kr.	Kr.	Kr.
Transport		97 375.91	
M. De Syges Beklædning og Materialier til Arbejdsvirksomheden			
udbetalt	7 023.11		
Værdien af Materialier $\frac{1}{180}$ Kr. 691.03			
— « Beklædningsgenstande	« 3 003.01		
	<u>3 694.04</u>	10 717.15	
N. Haven		949.29	
O. Jordbruget:			
1. Lønninger	2 714.28		
2. Arbejdspenge	2 282.85		
3. Besætningens Komplettering	3 558.55		
4. Kraftfoder og Hø	2 486.08		
5. Lys og Brænde	263.52		
6. Vedligeholdelse af Bygninger og Inventar	1 390.30		
7. Drainering	182.50		
8. Assurance af Inventar og Avling.	34.78		
9. Skatter og Afgifter	798.70		
10. Gjerdehold	193.42		
11. Græsfrø og kunstig Gjødning	282.30		
12. Møllepenge	223.78		
13. Forskjelligt	385.72		
	<u>14 796.78</u>		
Beholdningens Værdi 1ste Juli 1880 ..	416.88	15 213.66	
P. Forskjellige Udgifter		945.99	
		<u>125 202.00</u>	
Beholdning:			
1. I Kontanter		20 573.67	
2. Tilgodehavende for Syge		27 195.95	
3. Andet Tilgodehavende		145.80	
Lateris		47 915.42	

	Kr.	Kr.	Kr.
Transport		47 915.42	125 202.00
4. Proviant, Brænde, Belysningsgjenstande, Beklædningsgjenstande m. m. de sidstes Værdi Kr. 3 832.36.		14 446.87	62 362.29
			<u>187 564.29</u>
Aarets Indtægter udgjorde		130 611.39	
do. Udgifter do		125 202.00	
Ballance		5 409.39	

Beskrivelse af Eg Sindssygeasyl og dets Anlæg.

Af Direktør A. Lindboe, Juni 1884.

Ved Opførelsen af Rotvold Sindssygeasyl ved Trondhjem, der blev taget i Brug i Januar 1872,¹⁾ var der atter gjort et Skridt henimod Udførelsen af den Plan, som den kongelige Kommission af 1825 under 27de April 1827 havde bragt i Forslag til «Forbedring i Sindssvages Kaar her i Riget» og hvortil Gaustad Asyl, der aabnedes i Oktober 1855, havde været det første. Herved var da Trangen til Asylrum afhjulpnet for de fjerne Landsdele (Trondhjems og Tromsø Stifter), for hvilke Afstandene lagde de mest iøinefaldende Hindringer iveien mod Benyttelsen af Gaustad Asyl. Ogsaa fra andre Kanter af Landet havde der gjentagende givet sig Trang til Asyler for de Sindssyge tilkjønde, saaledes allerede i 1857 fra Christianssand; og paa samme Tid som Rotvold Asyl, oprindelig bestemt for 170 Syge, fyldtes saa hurtig, at der allerede i 1873 maatte tillades det at optage indtil 200 Syge, indkom der i 1873 til Departementet fra Bergens Magistrat og Formandskab Andragende om et Statsasyl for det Vestenfjeldske ved Bergen, ligesom Amtsformandskaberne i søndre Bergenhus og Stavanger Amter i samme Aar foranledigede vedkommende Amtmænd til at indgive Forestillinger om Oprettelse af Asyl i det Bergenske eller i Stavanger Amt. Paa sidstnævnte Sted motiveredes Beslutningen ved Haabet om, at et Statsasyl inden Amtet vilde bidrage til at lette dettes byrdefulde og stedse stigende Udredsler i Anledning af Sindssygeväsenet.

Trangen til mere Asylplads for den sydlige Del af Landet, gjorde sig ogsaa i selve de oprettede Asyler meget snart gjældende, idet Rotvold Asyl var saa belagt fra de Egne, for hvilke det nærmest var bestemt, at det maatte afslaa Begjæringer om Optagelse andenstedsfra, og Gaustad Asyl viste sig saa utilstrækkelig for Behovet, at det, foruden at der stadig maatte udskrives Syge, der hverken vare helbredede eller skikkede til Privatforpleining, maatte afslaa en Mængde Ansøgninger om Optagelse, saaledes i 1872: 19 og stigende indtil i 1875 over 90. — Tanken om Anlæggelse af et privat Sindssygeasyl paa Hedemarken dukkede ogsaa herunder op, men blev ikke udført. I Anledning af denne Plan udtalte nuværende Medicinaldirektør Dahl sig angaaende private Sindssygeasyler i Almindelighed derhen, at «disse have sin

¹⁾ Jfr. Beskrivelse af Rotvold Sindssygeasyl, dets Anlæg og dets Virksomhed i 1872. Af L. Dahl, Asylets Direktør og L. Dons, Asylets Kasserer. Christiania 1873.

«rette Anvendelse og sin fulde Berettigelse til Forpleining af velhavende Sinds-
 «syge, der efter sin Sædvane have Krav paa en større Komfort end den, som
 «det bør være Statens Sag at tilveiebringe. Private Sindspsygeasylter for Syge,
 «der alene skulle have det efter deres Stilling Nødtørfte, er derimod en saare
 «beklagelig Nødhjælp. En Række af de vigtigste Betingelser for en hensigts-
 «mæssig Behandling og Forpleining af Sindspsyge ere økonomiske; deres Hel-
 «bredelse og Velvære afhænge ganske umiddelbart af gode Rumforhold, lyse,
 «venlige Omgivelser, den størst mulige Adgang til fri Bevægelse og frit Ar-
 «bejde, god og tilstrækkelig Kost, omhyggelig Bevogtning og Pleie; det er paa
 «den større eller mindre Afknappning i disse Betingelser, at den større eller
 «mindre Vinding kommer an. Hvis der er noget Felt, hvor den private Spe-
 «kulation bør hindres fra at trænge sig ind, er det dette. Saavidt vides have nu
 «ogsaa alle civiliserede Stater erkjendt det for sin Pligt ved Oprettelse af of-
 «fentlige Sindspsygeasylter at drage Omsorg for de helbredelige og de til privat
 «Forpleining mest uskikkede, uhelbredelige Syge, og det er kun, hvor Iverk-
 «sættelsen ikke har holdt Skridt med den hastig voxende Trang, at undtagel-
 «sesvis i nogle enkelte Lande private Sindspsygeanstalter for Syge af Almues-
 «klassen ere opstaaede.»

Om at afhjælpe Mangelen paa Asylplads ved privat Initiativ kunde og kan der efter disse slaaende og fyldestgjørende Udtalelser neppe blive Tale.

Angaaende Beliggenheden for et nyt Asyl var der Enighed om, at Christianssand var det heldigste Sted for mest muligt at lette Adgangen til Asyl for det af Sindspsyge domme stærkt hjemsøgte Lister og Mandals Amt, hvorhos Forudsætningen er overensstemmende med den kongelige Kommissions Forslag af 1827 ogsaa at bygge et Asyl ved Bergen. Da Erfaring har vist, at indtil en vis Grad Kombineret af Helbredels- og Pleieanstalt har stillet sig gunstigst, fastholdtes dette ved de 2 tidligere Statsasylter anvendte Princip.

Efter Indredepartementets Indstilling af 31te December 1875, bifaldt ved kgl. Resolution af 15de Januar 1876, bevilgedes af Stortinget i 1876 10 000 Spd. (Kr. 40 000) til Erhvervelse af en passende Eiendom for et Sindspsygeasyl i Nærheden af Christianssand samt til Udarbejdelse af den fornødne nærmere Plan og Tegninger med Overslag til Opførelsen af en saadan Anstalt.

Blandt de efter Departementets Bekjendtgjørelse til Salg frembudte 10 Eiendomme befandtes ved Undersøgelse af Direktøren for det civile Medicinalvæsen Eg fortrinnsvis skikket ved sin Størrelse samt ved sin paa engang isolerede og bekvemme Beliggenhed i Nærheden af Byen. Denne Eiendom blev da indkjøbt overensstemmende med afsluttet Kjøbekontrakt af 4de December 1876, approberet ved kgl. Resolution af 20de Januar 1877, for 124 000 Kroner, hvorhos Staten overtog en, den forøvrig skattefri Eiendom, paahvilende aarlig Afgift af 160 Kroner til Christianssands Magistrat. Gaarden Eg var nemlig indtil 1781 beneficeret Magistraten i Christianssand og hørte under denne Bys Jurisdiktion; ved dens Salg til Private i nævnte Aar blev der paalagt Gaarden den aarlige Afgift af 50 Rdlr. (160 Kr.) til Magistraten, hvorhos der blev paa-

lagt Eierne at drive et paa Eiendommen anlagt Teglverk. Dette Teglverk samt tilstødende Del af Gaarden blev unddraget i Salget, ligesom et tilhørende Laxefiskeri i Torrisdalselven ikke overtoges af Staten. En Gaarden paahvilende Ret for Christianssands Indvaanere til at lade sine Kreaturer beite i Udmarken samt i Indmarken efter Afhøstningen blev udløst for 5 600 Kroner, hvoraf 1 600 Kroner tilsvarede af Staten og Resten af Sælgeren, Hr. Adolf Arnfeldt.

Eiendommen tiltraadtes af Staten den 1ste Oktober 1877, efterat der af Stortinget ^{26/5} 1877 var bevilget 92 000 Kroner til, hvad der udover forrige Storthings Bevilgning vilde medgaa til Indkjøbet af Eiendommen m. V. og 60 000 Kroner til Paabegyndelsen af Anlægget samt til Gaardens Drift. Samtidig besluttedes, at Asylet blev at opføre i det Væsentlige overensstemmende med de af Arkitekt Ebbell i Trondhjem udarbejdede Tegninger og Overslag. Disse vare under jævnlig Konference med Medicinaldirektør Dahl udarbejdede overensstemmende med et af denne udfærdiget Program og væsentlig overensstemmende med Rotvold Asyl. Dog blev Asylet nu beregnet paa 230 Syge, medens der fra først af kun var paaregnet et Belæg af 200, da det ifølge et foreløbigt Opgjør af sidste Folketællings Resultat havde vist sig at Antallet af Sindssyge og Idioter i Christianssands Stift i Tiaaret 1865—75 var steget med 40 pCt., medens Befolkningen i Stiftet i samme Tidsrum kun var steget med 4 pCt.

Efter Overslaget beregnedes Asylet at skulle koste 800 000 Kroner.

I Løbet af 1877 paabegyndtes derefter foreløbig en Del Vandlednings- og Veiarbejder under Ledelse af Stadsingeniør Riis i Christianssand, og ved kgl. Resolution af 5te Januar 1878 blev antagen som Arkitekt ved Asylets Opførelse, Arkitekt og Lærer ved den tekniske Skole i Trondhjem O. F. Ebbell, der havde forestaaet Opførelsen af Rotvold Asyl, med Bistand af en Konduktør, der havde den nærmere Ledelse af Byggearbejdet, hvorhos der blev udnævnt en Bygningskommission fra 15de Januar 1878 at regne, bestaaende af Oberstløjtnant M. Gran som Formand samt Stadsfysikus B. A. Graarud og Overretssagfører P. L. Stabel. Arbejdsplanen indrettedes efter, at det hele Anlæg kunde være færdigt i Løbet af Aaret 1881, saa Asylet kunde tages i Brug i sidste Halvdel af dette Aar.

Til Fortsættelsen af Byggearbejdet bevilgedes af Stortinget i 1878: Kr. 240 000 for Budgetaaret 1878—79, i 1879: Kr. 270 000 for Budgetterminen 1879—80, i 1880: Kr. 208 800 for Budgetaaret 1880—81 samt Kr. 51 200 til Inventarium for Asylet (30 000 Kroner) med Gaardsbruget m. V. (Kr. 21 200) og endelig i 1881 til fortsat Anskaffelse af Inventarium for Asylet 18 000 Kroner.

Byggearbejdet gik frem i det Væsentlige i Overensstemmelse med den lagte Arbejdsplan under nærmeste Ledelse først af Ingeniør Holm, og da denne paa Grund af Sygdom maatte fratræde, af Premierlieutenant Edv. Kolderup som Konduktør. I 1880 frattraadte Bygningskommissionens Formand paa Grund af

Fraflytning, og Oberstlieutenant Frølich indtraadte i hans Sted. Ikke ubetydelige Vanskeligheder voldte Byggegrunden, der paa Grund af sin Løshed paa et enkelt Sted nødvendiggjorde Fundamentering paa Pælerøst i en betydelig Dybde, ligesom det viste sig nødvendigt at afskjære det fra Egsheien kommende Vand fra Asylets Bygninger ved en dyb og stor Grøft. Under 7de Oktober 1880 udnævntes Reservelæge ved Gaustad Asyl A. Lindboe til Direktør ved Asylet. Han tilflyttede samme i Januar 1881 for at besørge Anskaffelsen af det fornødne Inventarium og bistaa ved den endelige Indredning m. V., efterat han Aaret iforveien for Medicinaldirektøren havde deltaget i en Konference med Bygningskommissionen og Arkitekten om Indredningen. Den 1ste Juli s. A. udskiltes Gaardsdriften fra Byggearbeidet og overgik til Direktørens Bestyrelse, den 1ste September approberedes Reglement for Asylet, og i Slutningen af September var Anlægget saa færdigt, at der kunde afholdes en formelig Overleverelsesforretning af dette, idet der af en dertil opnævnt Kommission blev afgivet Skjøn om, hvorvidt Asylet var i fuldstændig Stand, og hvilke Efterarbejder kunde antages nødvendige. Denne Kommission, der bestod af Stadsingeniør Riis, Bygmesterne F. Jensen og P. Hansen samt Murmester O. Olsen af Christianssand, sammentraadte den 26de, 27de og 29de September samt 4de Oktober og fandt «Alt væsentligt fuldt færdigt og i god, brugbar Stand», medens den paapegede en Del Efterarbejder, der bagefter burde udføres. Efterat de fleste Funktionærer og Betjente havde indfundet sig den 1ste Oktober, blev derpaa Asylet aabnet for Modtagelsen af Syge den 5te Oktober 1881.

Eg Sindssygeasyls Eiendom strækker sig fra Christianssands Bys (den bebyggede Dels) nordøstre Hjørne mod Nord langs Torrisdalselven, og paa den nordligste Del af Indmarken, Storemoen, ere Bygningerne opførte. Allerede ud fra Havet falder det smukke, lyse Bygningskomplex med sit slanke Taarn i Øinene, ligesom det ogsaa paa nærmere Hold tager sig særdeles vakkert ud mod den mørke Baggrund, der dannes af en skovbevokset Høide i Egsheien.

A. Asylets Bygninger.

Disse bestaa af 2 fra Nord mod Syd parallelt løbende Bygninger i en Afstand fra hinanden af 88 m., den østlige for Kvinder, den vestlige for Mænd. I Fronten mod Syd midt imellem disse ligger en Bygning, der tjener til Administrationen, og bag denne en Bygning for Økonomien. Administrationsbygningen er forenet med Sygeafdelingerne paa hver Side ved en 3.14 m. høi Mur med Indkjørselsport, og Sygeafdelingerne ere bagtil forbundne med hinanden ved et overdækket Vedskur, hvorved selve Asylbygningerne danne en fuldstændig aflukket Firkant, hvis Façade mod Syd er 113 m. og mod Øst eller Vest 103 m. Sygeafdelingerne ere udvendig omgivne af Haver og ere forbundne med Økonomibygningen ved en overdækket, men forøvrigt aaben Gang.

Bag denne Firkant ligger Lighus og lidt længere mod Nord Ishus, Drivhus og Keglebane samt ved Foden af Egsheien et Styrtebadehus. I Syd-ost ved Asylets Brygge i Torrisdalselven ligger et Kumbadehus.

1. Økonomibygningerne:

- a. Administrationsbygningen er 39,6 m. lang med fremspringende og forhøiede Sidepartier og Midtparti, hvor Hovedindgangen dannes af en Vestibule. Bygningen har 2 Etager, som begge efter Længden gennemskjæres af en Korridor. 1ste Etage indeholder tilvenstre 1 Venteværelse, 4 Kontorer samt 1 Magasin for Forvalteren, tilhøre 2 Værelser for Portneren, 1 for Budet samt 5 Værelser med Pige-kammer, Kjøkken og Spisekammer for Forvalteren. 2den Etage indeholder 7 Værelser med Kjøkken og 2 Spisekamre for Direktøren, 2 Værelser for Assistentlægen, samt 5 Værelser, Pige-kammer og Kjøkken med Spisekammer for Reservelægen. Paa Loftet findes foruden en Madbod og flere Klæde-kamre 5 Kvistværelser. I Kjælderetagen er der foruden Kjælderrum, af hvilke 2, der ere beregnede til Opbevaring af Grønsager, ere hvælvede, 1 Rulle- og Strygeværelse for Funktionærerne samt 1 overhjulvet Bryggerhus. Over Kjældernedgangen er Bislag af Træ. I begge de bagre Hjørner ere Priveter indrettede i begge Etager.
- b. Økonomibygningen er 47,0 m. lang og har 2 Etager samt forhøiede Sidefløie bagtil. Den forreste Del (12,0 m.), der er smalere og lavere end det øvrige, indeholder i 1ste Etage 1 Skoleværelse, 2 Værelser med Klædekammer for Husholdersken samt et Aftrædelsesværelse for Presten, i 2den Etage 1 Kirkesal; den er paa Sydsiden forsynet med et 12,6 m. høit Taarn af Jern. Forøvrigt indeholder Bygningen i 1ste Etage Kjøkken, Spisekammer, Skyllerkjøkken, 1 Spiseværelse for Betjeningen, 1 Vadskeri med Dampbøgekar og Centrifugalmaskine til Vridning af Tøiet, 1 Tørkeri med Hurtigtørreapparat, 1 Snedker-Verksted og i østre Sidefløi et Isolationsværelse for smitsomme Sygdomstilfælde; i vestre Sidefløi noget lavere end den øvrige 1ste Etage 1 Smedeverksted med et tilstødende mindre Rum og i en Mezzanine-tage ovenover disse: 2 Værelser for Huskarl, Fyrbøder og Lampe-pudser. I 2den Etage er der 2 Magasinrum for Levnetsmidler, 2 Værelser for Oldfruen, 1 Værelse for Kjøkkenpigerne og 1 Værelse for Vadskepigerne med tilhørende Klædekamre, 1 Strygeværelse, 2 Linned-magasinrum, 1 Skrædderverksted og 1 Skomagerverksted; i den østre Sidefløi 1 Sygeværelse for Betjeningen med 1 tilstødende mindre Rum samt i den vestre Sidefløi 2 Værelser for Maskinisten. Loftet er foruden til Klædekamre og 2 større Reserveværelser i Sidefløiene indredet til Tørreløft, hvortil der fra Vadskeriet fører en Heise-indretning med Aabning ind til Magasin og Strygeværelse. I Kjælderetagen findes 1 Melkekjælder med muret Bassin til Melkeaf-kjøling, 1 Bryggerhus og forskellige overhjulvede Kjælderrum til

Opbevaring af Grønsager og Levnetsmidler samt 1 ildfast Rum for Lysolien.

I en liden med Kulrum forsynet Tilbygning paa Vestsiden af Økonomi-bygningen findes i Sousterrænet 2 Dampkjedler, hvorfra Kjøkkenet, Skyllekjøkkenet, Hurtigtørreapparatet, Vadskeriet, Tørreløftet samt Badeværelserne for Sygeafdeling B og C paa begge Sider forsynes med Damprør.

- c. Lighuset, der ligger 10.9 m. bag Vedskuret indeholder en Ligstue, 1 Obduktionsværelse og 1 Arbejdsværelse.
 - d. Ishuset, der ligger i Vinkelen mellem Grændselinien mod Teglværket og Teglværksbækken, er muret af Graasten under Jorden og har teglstendækket Tag; nedenunder er 2 Isrum og 1 Madbod, og paa det ovenover disse lagte Plankegulv foregaar Indtransporteringen af Isen.
 - e. Drivhuset, i Vest for forrige, liggende i Asylets Kjøkkenhave, indeholder et varmt, et tempereret og et koldt Rum, hvilke sammen med den 4de Afdeling af Huset, Hønseriet, opvarmes ved en Varmtvandsovn med derfra udgaaende Rørledninger. Bygningen har paa Nordsiden en Indhegning af Staaltraadgitter for Fjærkræet.
 - f. Keglebanen, der danner en ottekantet Pavillon med derfra udgaaende overdækket Bane, ligger i Vest for Indkjørselen til Gaardsbruget; den er af Træ og tækket dels med Tagpap, dels med galvaniserede, bølgeformede Jernplader.
 - g. Styrtebadehuset, af Træ, med Styrte og Dusche, er beliggende ved Foden af Egsheien og indeholder 1 Afklædningsværelse og 1 Badeværelse.
 - h. Kumbadehuset, af Trælemmer til at tage fra hverandre, er beliggende i Elven ved
 - i. Asylets Brygge, der ligeledes er af Træ paa nedrammede Pæle og forsynet med forsvarligt Rækverk og Redningsbøier.
 - k. Vedskur af Træ mellem begge Afdelinger D for 800 Favne Ved.
2. Sygelokalerne danne paa hver Side en 103 m. lang Bygning, der i sin sydlige Ende har en mod Administrationsbygningen (Afdeling A) og længere mod Nord en udad (Afdeling C) fremspringende Sidefløi. Den bestaar af 4, ved Brandgavle og Jerndøre adskilte, Afdelinger: A for rolige Syge af 1ste Forpleining, B for rolige Syge af 2den Forpleining, C for urolige og stadig Opsigt trængende Syge, D for voldsomme eller meget besværlige Syge. De 3 første Afdelinger have 2 Etager, Afdeling D, der ligger nordligst, 1ste Etage. Afdelingerne paa Mandssiden betegnes Am, Bm, Cm, Dm; paa Kvindesiden Af, Bf, Cf, Df.

Am indeholder i 1ste Etage 3 Værelser og Kjøkken med Spisekammer for Overvogteren, 1 Skyllekjøkken, 1 Dagligværelse, 1 Havestue og en fremspringende Veranda af Træ paa Sydsiden. 2den Etage har 5 Værelser og 1 Vogterværelse. I Kjælderen er Kjælderum for Overvogteren.

Af har i 1ste Etage 2 Værelser for Overvogtersken, 1 Vogterværelse, 1 Dagligværelse, 1 Havestue og 1 Veranda af Træ. I 2den Etage findes 6 Soveværelser.

Begge A-Afdelinger have i en Udbygning mod Gaarden Privet i 1ste og Skyllvadsk i 2den Etage.

Naar undtages, at i Afdeling Bm er indrettet et Billiardværelse i 3die Etage ere samtlige øvrige Sygeafdelinger lige paa Mands- og Kvindesiden.

Bm og Bf indeholde i 1ste Etage et Spiseværelse, 1 Dagligværelse, 2 Soveværelser, hvoraf 1 for legemlig Syge, 2 Eneværelser, 1 Skyllkjøkken 1 Badeværelse og 1 Afklædningsværelse for Afdeling A, 1 Badeværelse med 1 Afklædningsværelse for Afdelingerne B og C. 2den Etage indeholder 5 Soveværelser og 3 Eneværelser. I et Fremspring mod Gaardspladsen findes i 1ste Etage Privet, i 2den 1 Rum med Skyllvadsk.

Cm og Cf har i 1ste Etage et korridorlignende Dagligværelse, 2 Soveværelser med 1 Vogterværelse mellem, 2 Eneværelser og 1 Skyllkjøkken. I 2den Etage 1 Dagligværelse, 2 Soveværelser, 1 Vogterværelse, 2 Eneværelser, 1 lidet Skyllkjøkken samt 1 Klædekammer. I den mod Gaarden fremspringende Trappebygning er den ildsikre Trappe samt i begge Etager Privet og et mindre Kot i 1ste Etage under Stentrappen.

Paa Loftet over A, B og C, der forøvrigt er indredet til Opbevaring af Klæder findes i de forhøiede Gavle 3 større, uindredede Kvistværelser. I Kjælderetagen forskellige Kjælderrum og over Kjældernedgangen under B er Bislag af Træ

Dm og Df danner en Korridor med 10 Eneværelser ved Siden. Disse Værelsers Vinduer ere anbragte i Taget. I den nordlige, bredere Del af Bygningen findes 1 Vogterværelse, 1 Dagligværelse, 1 Badeværelse med Afklædningsværelse samt 2 Priveter og Trappegang til Loft og Kjælder. I Kjælderen findes 1 Vadskeri, 1 Tørkeri, samt Kulrum.

Sygeafdelingernes Vinduer er overalt til at laase; i Eneværelserne i B samt i Afdelingerne C og D ere de forsynede med Jernstænger, der dække Sprosserne. I Afdeling Cm og Cf er for Ildebrandstilfældes Skyld et Vinduesgitter indrettet til at aabnes.

Stakiterne, der omgive Haverne omkring Sygeafdelingerne, ere om Afdeling A og B aabne Lægtestakiter af 2.67 m. Høide, om C lukket Stakit af 2.82 m. og om D af 3.14 m. Høide; de 2 sidste ere forsynede med Skraatag af bølgeformede, galvaniserede Jernplader. I Haverne findes 8 Lysthuse 1 for hver Sygeafdeling.

I Sygeafdelingernes Fællessoveværelser er der beregnet 21.6 m³ (700 Kubikfod) Luft og 5.9 m³ (60 Kvadratfod) Gulvflade for hver Seng, i Eneværelserne og i Sygeværelset i B betydelig mere Rum.

Ventilationen foregaar ved Friskluftkanaler udenfra, der ledes op og udmunder bag Ovnene, hvorved Luften opvarmes, samt ved Aabninger

ind til murede Luftpiber, der dels ved Jernplader dels ved $\frac{1}{2}$ Stens Mur ere skilte fra Røgpiberne.

Belysningen sker med Petroleumslamper, der have vist sig tilfredsstillende uden Ulemper, ligesom Belysningen hermed stiller sig særdeles billig.

Opvarmningen sker ved Magasinovne i de større Rum og ved almindelige Ovne i de mindre Værelser. For Eneværelsernes Vedkommende i Afdeling B og C samt i hele Afdeling D sker den ved opvarmet frisk Luft, idet Luften udenfra stryger omkring Ovne, der ere indmurede og have Ilægget udvendigfra samt ere forsynede med Røgfortæringsapparater og Vandskaale til Frembringelse af mere fugtig Luft.

Varmt Vand skaffes i Badeværelset i D ved en Ovn; en lignende findes derhos i Badet for B. og C, hvor desuden er indrettet Dampbad.

Under Priveterne findes Jernvogne, hvor daglig paafyldes en Blanding af Myrjord og Kalk. Pudreten bruges til Gaardsbruget.

Asylets Bygninger er, naar undtages Ishuset, Keglebanen, Badehusene, Bryggen og Vedskuret, byggede af Sten i Hulmur og blanderede med gul Sten fra Flensborg; de ere tækkede med Bordtag og Skifer, Lighuset blaa Tagsten, Drivhuset med Glastag med Trælemmer og Tagpap, Vedskuret, Forbindelsesgangene mellem Sygeafdelingerne og Økonomibygningen, Stakiterne om B og C samt Keglebanens vestre Del med bølgeformede, galvaniserede Jernplader (Trägerwellblich), Keglebanens Pavillon med Tagpap.

Tagvandet ledes i lukkede Rør ned i Kloaken, der benyttes til Engvanding.

Bygningerne ere forsynede med 12 Lynafledere.

B. Asylets Jordeiendomme.

1. Bygningerne.

- a. Hovedbygningen, hvis ene Halvdel er helt Træ, den sydlige Halvdel af Bindingsverk med Mur og Tagtækningen af Teglsten, er dannet af Gaardens tidligere Hovedbygning, der er flyttet og ved Tilbygning gjort rummeligere, saa den nu i 1ste Etage indeholder 3 Værelser og Kjøkken for Agronomen, 3 Værelser for Gaardsdrengene, Fjøsmand og Budeie samt 1 Bryggerhus. 2den Etage, der deles i Midten ved en Gang, som ender i en Altan, indeholder tilvenstre 3 Værelser og Kjøkken og tilhøre 4 Værelser. I Loftetagen Værelse for Kassererens Tjenestepige og Klædekamre. Trappegangen ligger i en Udbygning mod Gaardspladsen.
- b. En Stolpebod af Træ i 2 Etager; i den øvre Etage er indrettet Kornbinger.
- c. En Bygning, ogsaa bygget af tildels gamle Træmaterialier, indeholdende 2 Priveter, Vedskur, Vognbod, Reservestald for 3 Heste samt 1 Rum for Haveredskaber.

- d. En Vinkelbygning, der i 2den Etage indeholder Hølade; i 1ste Etage er i den ene Fløi 1 Stald for 6 Heste og 1 Fjøs med 42 Baase; i den anden Fløi findes 1 Rum til Selvhedningskasserne, 1 Rum til Sagflis, 1 Redskabsbod, 1 Reservefjøs med 3 Baase og Kalvebinge, 1 Rum til Rensning og Tærskning af Korn samt paa begge Sider af dette en Kornlade, gaaende gennem begge Etager. Øvre Etage dannes af Bord med 20 mm. Mellemrum; Huset er forøvrigt af Træ, men Stald og Fjøs ere murede med 1 m. (i Bunden 2 m.) tykke Granitmure og forsynede med Ventilationsaabninger samt 3 Luftpiber. Begge Fjøse saavel som Stalden have Murstensgulv og cementerede Afløbsrender for Gjødselvandet samt Springvand.
- e. 1 Grisehus, bygget af rød Mursten, ottekantet, med Foderrum og Vandspring i Midten; Gulvet er dobbelt, det øvre af Planker med Mellemrum, det undre cementeret med Hæld mod det i Midten anbragte Kloakrør. Det rummer 30 Svin og er omgivet af en indgjærdet stensat Plads.
- f. 1 Gjødselvandskum, muret af Granit og tagdækket, bag Fjøset.
- g. 1 Gjødselskur sammesteds, af Træ, tagdækket, men forøvrigt til dels aabent.
- h. 1 Slagterbod af Træ danner en liden Tilbygning paa Bagsiden af Laden.
- i. Smedje med Verksted, Kulrum og Privet, bygget af Træ, tækket med Teglsten; ved Foden af Egsheien.
- k. 1 Pudrethus i 2 Etager; i nedre Rum danner Fjeldvæggen 3 Vægge og Bunden, det tjener til Blanding og Opbevaring af Pudret. Øvre Rum, af Træ, tjener til Opbevaring og Blanding af den tørre Myrjord og Kalk. Belligende lidt oppe i Egsheien.
- l. Pladsen Solberg, ved Baneheien, bestaar af 1 Vaaningshus i en meget brøstfældig Forfatning, indeholdende 3 Værelser og Kjøkken med tilbygget Fjøsrum for 2 Kjør og Vedskur.
- m. Egplads ved Solbergbækkens Udløb i Elven, ligeledes i mindre god Forfatning, indeholder 2 Værelser og Kjøkken. Begge disse Pladse ere inddragne under Gaarden.

Vandforsyningen til Asylet og Gaardsbruget sker fra 4 paa Egsheien opstemmede Vande, af hvilke de 2 nederste, der ligge paa Asylets Grund ere henholdsvis 75.0 og 82.0 m. over Asylets Tomt og ved en ca. 627.0 m. lang 105 mm.s Jernrørledning føre Vandet til dette. De to øvre Damme ligge lige ved Grændsen af Asylets Eien- dom paa den under Byen hørende Gaard Grims Udmark; men ved Beslutning af Christianssands Repræsentantskab er der tilstaaet Asylet uopsigelig Dæmningsret i den, hvorfor en Gang for Alle er betalt Kr. 1 000.00; de ligge 88.00 og 94.0 m. over Tomten og staa i Forbin- delse med hverandre saavel som med de nedre Damme dels ved aabne

Render dels ved Rørledning. Nedslagsfeltet til disse 4 Damme, der tilsammen kunne rumme 162 600 hl. Vand (de to nedre 65 300 hl., de to øvre ca. 97 300 hl.) er ca. 7.87 ha., paa hvilket der efter den herværende Regnmængde (ca. 1 m.) kan samle sig 833 800 hl. Vand, medens Asylet tænkes at forbruge mest i Gjennemsnit 550 hl. daglig eller 200 000 hl. aarlig. Rørledningen er opover den bratte Egshei dækket af en Graastenstrappe med 179 Trin. Vandet er godt.

Tomten for Asylets og Gaardsbrugets Bygninger bestaar af et 1.3—1.6 m. tykt Lag grovere og finere Grus, derunder et gennemsnitlig 3.4 m. tykt Lag Kviksand, hvorunder ligger et over 16 m. mægtigt Lag af Blaaler, der under den østligste Del af Cf var saa blød, at Bygningen blev fundamenteret paa Pæle af 15 m. Dybde, ovenpaa hvilke Grundmurlaget af Sten er 10 m. Hele Byggetomten er dræneret, saa Bunden ved de senere Undersøgelser har vist sig aldeles tør og fast. For at afskjære alle fra Egsheien tilstrømmende Vandaarer er anlagt en Hoveddræneringsgrøft 50 m. vestenfor Mandsafdelingen fra Egsbækken til Teglværksbækken.

Den gamle Vei fra Byen til Eg er udbedret og fører i en Længde af 1 569 m. fra øvre Færgested ved Byens nordøstre Hjørne over en ikke liden Hei til Asylet. 235 m. syd for dette gaar der af en Vei til Gaardsbruget, hvilken ogsaa fortsætter sig op under Egsheien til Smedjen, samt sender en Afstikker vest og nord om Asylet ned til dettes Brygge ved Torrisdalselven. Fra Vedskuret til Bryggen er 265 m. Ved Bryggen kan Pramme saavelsom den lille Dampbaad, der befarer Elven, lægge til.

Foruden de omgjærdede Haver rundt Sygeafdelingerne ligger foran Af en Fælleshave for de Syge. Langs Veien paa samme Side er Haver for Reservelægen og Forvalteren og paa Elvesletten Have for Direktøren. Tilvenstre for Indkjørselen til Asylet langs Egsbækken findes et gammelt Parkanlæg. Mellem Asylet og Gaardsbruget ligger Planteskole og Asylets Kjøkkenhave samt foran Gaardsbrugets Hovedbygning Have for Kasserer, Gartner og Agronom. I Haverne er indlagt Vandledninger.

2. Jordveien.

Jordveien, der som nævnt strækker sig fra Byens nordøstre Hjørne langs Elven op sil Gaarden Prestøen i en Længde af ca. 4 280 m., hvorfra gaar 1 000 m., der tilhøre det fra Eiendommen udskilte Teglværk og 312 m. for det derhen hørende Nedre Blokkedal, altsaa en samlet Længde af 2 968 m. langs Elven. Terrænet stiger op til den vestre Grændse, der i en Strækning af 4 400 m. skiller Eiendommen fra Matr.-No. 665 under Christianssands Jurisdiktion og senere fra Gaarden Grims Udmark. Eiendommens største Bredde, fra Asylets Brygge, ret vestover, udgør ca. 1 000 m.; herfra smalner den jævnt af til begge Ender. Elven gaar de fleste Steder langs Eiendommen med mere eller mindre stærk Strøm, uden at egentlig nogensteds synes fare for Skjæring.

Indmarken udgjør 40.21 ha., hvorfra gaa Byggetomter, Have og Veie. Udmarken udgjør 146.12 ha.

Den dyrkede Mark bestaar for det meste af stærk sandholdig, i Gjennemsnit ca. 0.21 m. dyb Madjord, i Dalene mere myrlændt; i disse er der tildels frodig Vegetation af Løvtræer, især af Eg. Jorden er i større eller mindre Grad udmagret og vil antagelig først om flere Aar komme i Hævd. Større Dræneringsarbeider ere foretagne.

Udmarken, der for en stor Del bestaar af bratte og tildels ulændte Heier, for det meste bestaaende af Kalksten og Granit, er i den sydlige Del aldeles skovbar efter Udhugst og Lyngsvidning, men har længere oppe større, taalelig godt med Furu bevoxede Partier. I disse Dele, hvor der for faa Aar siden, medens de brugtes til Betesmark for Kreaturer, fandtes liden eller ingen Smaaskov, er der nu tildels rig Fremvæxt af Ungskov af Furu og Løvtræer.

Flere større Myrstrækninger skaffe tilstrækkelig Myrjord til Asylets Pudretbehandling og til Gaardsbruget. Paa et Sted ved Elvebredden er fundet Skjælmergel, paa et andet Sted Støbesand. Ved Veiskillet søndenfor Asylet findes et godt Lertag. En nedlagt Sølvgrube danner Grændsen mellem Teglverkets nordlige Del og Asylets Skov nede ved Elven.

Asylet har ingen anden Nabo i Nærheden end det fra Eiendommen udskilte Teglverk, hvis Grændse gaar lige forbi Ishuset og i kun faa Meters Afstand fra Lighuset og fra Sygeafdelingens nordøstre Hjørne.

Den bortfæstede Plads Øvre Blokkedalen er en ca 173 m. lang og 12 m. bred Jordstrimmel, der danner det øverste af Eiendommen tilhørende Stykke ved Elven og langs Gaarden Prestøen.

Jeg skal til ovenstaaende Beskrivelse af Asylet kun føie, at der til Asylets Opførelse er medgaaet følgende Summer:

1) Til Gaardens Indkjøb m. m.	Kr. 132 000.00
2) - Byggearbeidet, herunder indbefattet Efterarbeider.	» 774 000.00
3) - Inventarium for Asylet.	48 000 00
4) - Do. og Besætning for Gaardsbruget, dettes Drift og Jordforbedringer.	» 26 000.00

Tilsammen Kr. 980 000.00

Paa hver Sygeplads falder der saaledes Kr. 4 261.00. Sandsynligvis vil imidlertid Asylet, forudsat at Belægget af Syge svarer nogenlunde til de enkelte Sygeafdelingers Størrelse, kunne modtage flere Syge, og Udgifterne pr. Sygeplads ville da formindskes noget. Paa Rotvold, beregnet efter den oprindelige Plan om 170 Syge, kostede hver Plads Kr. 3 730.53, beregnet efter 200 Syge Kr. 3 171.00. Udgifterne pr. Sygeplads ere saaledes lidt større paa Eg end paa Rotvold; men baade falder dets Opførelse i en dyrere Tid, og dertil er Eg Asyl allerede fra Begyndelsen af fuldt udstyret med Alt, der saavel kan lette det daglige Arbeide i Asylet som bidrage til de Syges Beskjæftigelse og Opmuntring.

